

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 15 – 16 grudnia 2017 r. na kierunku
architektura**

prowadzonym

na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	7
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	12
Dobre praktyki	22
Zalecenia	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	24
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	29
Dobre praktyki	34
Zalecenia	36
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	38
Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	39
Dobre praktyki	40
Zalecenia	40

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	40
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	41
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	43
Zalecenia	44
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	45
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	48
Dobre praktyki	49
Zalecenia	49
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	49

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. inż. Zbigniew Pakieła, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. inż. arch. Jerzy Uścińowicz, ekspert PKA
2. dr hab. inż. arch. Jan Rabej, ekspert PKA
3. mgr Edyta Lasota – Bełzek, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Maciej Rewucki – ekspert PKA reprezentujący studentów

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „Architektura” prowadzonym na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. PKA po raz drugi ocenia jakość kształcenia na tym kierunku. Ocena dostosowania się Uczelni do uwag PKA została przedstawiona w dalszej części raportu.

Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni w tym Wydziale, z pracownikami, przedstawicielami pracodawców oraz ze studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	architektura	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia pierwszego stopnia Studia drugiego stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk technicznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk technicznych Dyscyplina architektura i urbanistyka	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	7 semestrów (210 ECTS) – studia I stopnia 3 semestry (90 ECTS) – studia II stopnia	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Brak specjalności w kursie podstawowym Diagnosis and repair of buildings (specjalność wyłącznie dla obcokrajowców)	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Inżynier Magister inżynier	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego	17 – studia I stopnia 14 – studia II stopnia	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Studia pierwszego stopnia – 289 Studia drugiego stopnia - 131	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia pierwszego stopnia - 2760 h Studia drugiego stopnia – 1140 h	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1. Koncepcja kształcenia na kierunku Architektura oparta jest na kryteriach zachowujących zgodność z Misją Uczelni, uchwaloną w dniu 24 kwietnia 2003 r. przez Senat Politechniki Lubelskiej, oraz odpowiada celom sprecyzowanym w strategii Uczelni: *„kształcenie młodzieży studenckiej na kompetentnych specjalistów, tworzenie społeczeństwa informacyjnego, przekazanie wiedzy i umiejętności, jak również kształtowanie twórczych oraz odpowiedzialnych postaw i uznanie zasad etycznych w kształceniu i badaniach, pomoc w zrozumieniu związków nauki i techniki z rozwojem społecznym, uznania jedności edukacji i nauki, współpracy z otoczeniem zewnętrznym takim jak środowisko gospodarcze, techniczne, sprzyjania rozwojowi samorządności studenckiej, współpracy z innymi ośrodkami akademickimi, zapewnienie najwyższego poziomu pracy dydaktycznej”*.

Koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia jest oparta na: wymaganiach Krajowych Ram Kwalifikacji, obowiązujących standardach kształcenia architektów, wymaganiach zawartych w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 29.09.2011 r. Dz.U. Nr 207 poz. 1233, a także wytycznych Unii Europejskiej zawartych w Dyrektywie 2005/36/WE art. 21 (7) – *Kwalifikacje architektów*.

Kształtowanie i doskonalenie koncepcji kształcenia na kierunku Architektura jest efektem współpracy szeregu komisji: Senackiej Komisja ds. Kształcenia, Uczelnianej Rady Programowej ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej, Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Zespołu Opiniującego dla Kierunku Architektura. W procesie kształtowania koncepcji kształcenia uczestniczą również przedstawiciele pracowników administracyjnych Wydziału oraz studenci, których przedstawiciele współtworzą składy osobowe wydziałowych komisji oraz Rady Wydziału.

Pełna dokumentacja programów kształcenia i planów studiów realizowanych na kierunku Architektura Politechniki Lubelskiej uwzględnia wymagania ogólne, kwalifikacje absolwenta, ramowe treści kształcenia i efekty kształcenia uchwalone przez Senat PL. Dokumentację tę zatwierdzono na posiedzeniu Rady Wydziału Budownictwa i Architektury w dniu 27.06.2014r.

Kształcenie na kierunku Architektura realizowane na WBiA PL odbywa się w systemie stacjonarnych studiów dwustopniowych, bez specjalności. Absolwenci studiów I stopnia uzyskują tytuł inżyniera architekta, natomiast absolwenci studiów II stopnia uzyskują tytuł magistra inżyniera architekta. Nabór na II stopień studiów obejmuje absolwentów studiów I stopnia na kierunku Architektura uczelni polskich, ale także kandydatów z uczelni zagranicznych, które prowadzą studia I stopnia na kierunku Architektura.

Rada Wydziału Budownictwa i Architektury PL przyjęła w marcu 2014 r. „Strategię Rozwoju WBiA” na lata 2014-2019. Sprecyzowano w niej cel strategiczny: *„doskonalenie*

procesu kształcenia w kontekście potrzeb rynku pracy oraz społeczeństwa opartego na wiedzy z wykorzystaniem idei „lifelong learning”. Jego realizację założono zapewnić poprzez: „doskonalenie systemu zapewnienia jakości kształcenia, poszerzanie i uatrakcyjnianie oferty kształcenia, umiędzynarodowienie procesu kształcenia oraz rozwój aktywności studenckiej”.

Celem ogólnym kształcenia, wynikającym z Misji Uczelni i Strategii Rozwoju WBiA jest przygotowanie absolwentów do podejmowania zadań w zakresie architektury i urbanistyki.

Cele szczegółowe kształcenia określone dla ocenianego kierunku Architektura to:

- przygotowanie absolwentów do wykonywania zawodu architekta w zakresie projektowania architektonicznego, urbanistycznego, planowania przestrzennego i konserwatorskiego,
- przygotowanie kadr do realizacji zadań w jednostkach administracyjnych i samorządowych,
- przygotowanie absolwentów o kwalifikacjach umożliwiających: udział w zadaniach realizowanych w jednostkach naukowo-badawczych, bądź podjęcie kształcenia na studiach III stopnia,
- zapewnienie absolwentom wiedzy ogólnej, podstawowej i specjalistycznej oraz umiejętności związanych z zawodem architekta, pozwalających na zdobywanie uprawnień do pełnienia samodzielnych funkcji w budownictwie, umożliwiających samokształcenie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz ich dostosowanie do wymagań i oczekiwań rynku pracy w kraju i za granicą.

Sprecyzowane powyżej cele szczegółowe kształcenia właściwie profilują koncepcję kształcenia na studiach I i II stopnia na kierunku Architektura. Ich realizację warunkuje uwzględnienie efektów postępu w dziedzinie nauki oraz dyscyplinie naukowej, do których odnoszą się efekty kształcenia.

W celu ustawicznego rozszerzania oferty kształcenia dla studentów kierunku Architektura realizowane są projekty dydaktyczne, zajęcia fakultatywne, szkolenia, kursy, staże oraz spotkania z pracodawcami. Na Wydziale działa kilka studenckich kół naukowych związanych z kierunkiem Architektura, które podejmują między innymi działalność naukową pod opieką nauczycieli akademickich. Wspierane są inicjatywy studenckie wykraczające poza podstawowy program kształcenia np. związane z rozwojem artystycznym lub sportowym studentów. Studenci kierunku Architektura szeroko korzystają z możliwości międzynarodowej wymiany studentów - wyjazdy na studia, praktyki lub staże do innych ośrodków akademickich krajowych i zagranicznych. Podejmowane są inicjatywy zmierzające do umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku Architektura. O ich skuteczności świadczy wzrastająca liczba studentów zagranicznych – aktualnie głównie z Ukrainy.

Doskonalenie koncepcji kształcenia na kierunku Architektura odpowiada na potrzeby i wymagania rynku oraz postulaty wynikające ze współpracy WBiA z otoczeniem zewnętrznym. Współpraca ta polega na uczestnictwie przedstawicieli organizacji zawodowych inżynierów architektów (Lubelska Okręgowa Izba Architektów RP oraz Stowarzyszenie Architektów RP o. Lublin) oraz inżynierów budownictwa w posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wydział występuje do organizacji zawodowych o opinie w zakresie planów i programów kształcenia. Przykłady potwierdzające uwzględnienie tych opinii – np. dotyczące włączenia w programy studiów elementów BIM – potwierdzają troskę o utrzymanie stałego poziomu oryginalności i nowatorstwa koncepcji kształcenia.

Scharakteryzowane wyżej założenia i praktyki - związane ze współpracą WBiA z otoczeniem zewnętrznym w doskonaleniu koncepcji kształcenia – potwierdzono podczas spotkania z przedstawicielami tych instytucji z ZO.

1.2. Kształcenie na kierunku Architektura realizowane jest przez kadre z dużym dorobkiem naukowym i osiągnięciami projektowo-twórczymi. Problematyka badań naukowych, odpowiadających dyscyplinie architektura i urbanistyka, wyznacza główne kierunki badań realizowanych w 4 jednostkach WBiA, których pracownicy tworzą kadre dydaktyczną kierunku Architektura – są to:

- Katedra Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego
- Katedra Budownictwa Ogólnego
- Katedra Konserwacji Zabytków
- Samodzielna Pracownia Architektoniczna

Szczegółowy przegląd efektów prac badawczych realizowanych w tych jednostkach pozwala wskazać kilka wiodących zakresów problemowych badań:

- badania w zakresie dziedzictwa architektoniczno-urbanistycznego Lubelszczyzny,
- badanie metod zwiększenie efektywności ochrony dóbr kultury o największej wartości poprzez usprawnienie zarządzania obszarami objętymi ochroną, umożliwiające połączenie efektywnej ochrony ze współczesnym rozwojem,
- badania architektury w wielokulturowym regionie, dotyczące studiów przedprojektowych, zachowanego dziedzictwa kulturowego, ochrony krajobrazu z poszanowaniem elementów tradycji, określających „kontekst kulturowy”,
- badania dotyczące architektury, budownictwa i urbanistyki w aspekcie też zrównoważonego rozwoju,
- interdyscyplinarne badania dotyczące zasad projektowania spersonalizowanego dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami zarówno w skali architektury, jak i w skali urbanistycznej,
- analiza i ocena komfortu zamieszkania w istniejących i nowo budowanych obiektach, w aspekcie rozwiązań materiałowych, ochrony cieplnej oraz przed hałasem i drganiami,
- badanie wpływu czynników technologicznych i eksploatacyjnych na właściwości techniczne materiałów budowlanych i trwałość konstrukcji.

Przegląd tematyki i efektów realizowanych w jednostce prac badawczych uzasadnia jednoznaczną opinię o ich merytorycznej różnorodności i aktualności. Ich kompleksowość znajduje odzwierciedlenie w treściach kształcenia na I i II stopniu kierunku studiów.

Rezultaty prac badawczych kadry kierunku Architektura publikowane są w czasopiśmie zagranicznych oraz krajowych z listy JCR oraz listy A i B z wykazu MNiSW. Pełna charakterystyka dorobku naukowego kadry nauko-dydaktycznej kierunku Architektura i najważniejsze osiągnięcia w tym zakresie potwierdza znaczący jej wkład w tworzenie rangi jednostki naukowej. W roku 2013 Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej uzyskał kategorię naukową A (Decyzja MNiSW nr 430/KAT/2013 z 23.10.2013 r.). W trakcie wizytacji PKA potwierdzono utrzymanie kategorii A w procesie parametryzacji przeprowadzonej w roku 2017.

Istotnym elementem doskonalenia kształcenia jest stwarzanie warunków dla udziału studentów w badaniach naukowych prowadzonych przez kadre kierunku. Studenci wspierani są

w podejmowaniu tego typu inicjatyw w ramach działalności kół naukowych - uczestniczą w konferencjach, warsztatach, branżowych targach oraz zajęciach terenowych i plenerowych. Do szczególnie cennych przykładów badań naukowych związanych merytorycznie z treściami kształcenia na kierunku Architektura, w których uczestniczą również Studenci, należą następujące granty:

- Grant badawczy w ramach programu: "Promotion of Diversity in Culture and Arts within European Cultural Heritage" co-financed from the EEA Grants; projekt realizowany przez zespół z Polski i Norwegii; Tytuł projektu; „Elaboration of a Model Management Plan for UNESCO World Heritage Cultural Properties” (2013-2015)
- Grant badawczy w ramach programu: “European Territorial Cooperation Objective. Central Europe Programme”, Round 4”; Central Europe Project 4CE451P4; projekt realizowany przez zespół z Włoch, Niemiec, Polski, Węgier; Tytuł projektu; “Management of Cultural Heritage in the Central Europe Area (HERMAN)”. (2012-2015)
- Grant badawczy – realizator Narodowe Centrum Nauki UMO-2013/10/Z/HS2 /00804; w ramach programu: “Europejski Fundusz JPI - JHEP JOINT PILOT TRANSNATIONAL CALL for Joint Research Projects on Cultural Heritage”; projekt realizowany przez zespół z Włoch, Polski, Litwy; Tytuł projektu; “Values and valuation as key factors in protection, conservation and contemporary use of heritage – a collaborative research of European. (2013-2017)
- Grant badawczy – realizator Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji UMO -2016-1-PL01-KA203-026232; w ramach programu: „KA2 - Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices Strategic Partnerships for higher education (call 2016)”; projekt realizowany przez zespół z Włoch, Hiszpanii, Polski, Litwy (7 instytucjonalnych partnerów); Tytuł projektu; “SURE: Sustainable Urban Rehabilitation in Europeans in protection, conservation and contemporary use of heritage – a collaborative research of European cultural heritage”. (2016-2019)

Stopień powiązania badań naukowych z programem kształcenia precyzują wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów. Wymagana liczba punktów ECTS w obu programach studiów - obejmująca moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki i sztuki związanej z kierunkiem studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych – to 50% punktów ECTS z całkowitej liczby punktów przypisanej dla danego stopnia studiów. W zakresie badań naukowych powiązanych z programem kształcenia znajdują się tematy z zakresów:

- teorii i projektowania architektonicznego oraz urbanistycznego,
- projektowania architektonicznego z uwzględnieniem technologii energooszczędnych, ekologicznych i inżynierii materiałowej,
- ochrony, rewitalizacji i konserwacji zabytków architektury i urbanistyki.

Tematy badań naukowych, prowadzonych przez nauczycieli akademickich, zachowują szczegółowe powiązania z kierunkowymi efektami kształcenia, realizowanymi w ramach poszczególnych przedmiotów/modułów. Osiągnięcia ocenianego kierunku w tym zakresie potwierdzają znaczący wpływ prowadzonych w jednostce badań naukowych na koncepcję kształcenia oraz systematyczne doskonalenie programów studiów – decydują one również o poszerzaniu perspektyw umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

O związku badań naukowych z kształceniem realizowanym na kierunku Architektura WBiA PL świadczy ponadto oferta edukacyjna - wykraczająca poza studia I i II stopnia - w formie studiów podyplomowych. Ich inicjowanie jest odpowiedzią na zapotrzebowania rynku. W latach 2008-2014 zorganizowano i zrealizowano 5 edycji studiów podyplomowych w zakresie: „Audyt energetyczny na potrzeby termomodernizacji oraz ocena energetyczna budynków”, oraz 2 edycje w zakresie: „Konstrukcje budowlane dla architektów i instalatorów”.

Suma danych, dotyczących powiązania programu kształcenia na I i II stopniu studiów na kierunku Architektura z prowadzonymi w ocenianej jednostce badaniami naukowymi, potwierdza spełnienie wymogów stawianych kierunkom studiów o profilu ogólnoakademickim, oraz zgodność z misją oraz strategią uczelni.

1.3. Kierunkowe efekty kształcenia, przyjęte Uchwałą Senatu PL Nr 24/2012/IV z dnia 24 maja 2012 r. odpowiadają profilowi ogólnoakademickiemu. Są przyporządkowane do obszaru „nauki techniczne” i dziedziny „nauki techniczne” oraz dyscypliny naukowej „architektura i urbanistyka”. Efekty kształcenia uwzględniają również aspekty związane z dyscyplinami: „sztuki piękne”, historia sztuki, filozofia. Dla studiów I stopnia opisano: 21 efektów z zakresu wiedzy, 28 efektów z zakresu umiejętności i 8 efektów z zakresu kompetencji społecznych. Dla studiów II stopnia studiów opisano 19 efektów z zakresu wiedzy, 17 efektów z zakresu umiejętności i 11 efektów z zakresu kompetencji społecznych.

Powiązania zakładanych kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z poszczególnymi elementami programów kształcenia na I i II stopniu studiów przedstawiono w zestawieniach tabelarycznych. Przyporządkowanie kierunkowych efektów kształcenia do efektów przedmiotowych określonych dla przedmiotów/modułów zajęć zawierają karty przedmiotów opracowane indywidualnie dla każdego przedmiotu/modułu planu studiów I i II stopnia.

Przeгляд efektów kształcenia na studiach I i II stopnia kierunku Architektura pozwala stwierdzić, że uwzględniają one pełny zakres efektów kształcenia określonych rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunku architektura (Dz. U. z 2011 nr 207 poz. 1233), wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. 2014 poz. 1370), dla profilu ogólnoakademickiego z obszaru nauk technicznych. W efektach kształcenia uwzględniono wszystkie efekty prowadzące do uzyskania wiedzy, umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych dla kierunku kształcenia – architektura, w tym do uzyskania wszystkich wymaganych kompetencji inżynierskich. Ponadto opis efektów kształcenia na studiach I stopnia uwzględnia efekty związane z przygotowaniem do prowadzenia badań, a na studiach II stopnia – związane z udziałem w badaniach. Na obu poziomach kształcenia uwzględnione są również efekty z zakresu wymaganych kompetencji językowych.

Część efektów kształcenia, określonych w standardach kształcenia dla kierunku Architektura, dotyczy budownictwa. Kompetencje tzw. budowlane są bardzo ważne w wykształceniu architektów i w profesjonalnym warsztacie architekta - bez gruntownej i aktualizowanej wiedzy w tym zakresie projektowanie architektury będzie niepełne. Wymaganie to znalazło odzwierciedlenie w efektach kształcenia w ocenianym programie. Nie zostało to

jednak uwzględnione przy przypisaniu efektów kształcenia do dyscyplin naukowych. Wszystkie efekty przypisano bowiem tylko do dyscypliny naukowej „architektura i urbanistyka”. Mając na uwadze stan faktyczny, czyli sformułowanie części efektów kształcenia, które powinny być przypisane do dyscypliny „budownictwo”, jak również posiadanie przez ocenianą jednostkę licznej kadry reprezentującej tę dyscyplinę, pożądane jest zmodyfikowanie uchwały Senatu Politechniki Lubelskiej, przypisującej efekty kształcenia do dyscyplin naukowych, poprzez przypisanie efektów kształcenia również do dyscypliny „budownictwo”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia dla studiów I i II stopnia na kierunku Architektura, prowadzonych na WBiA Politechniki Lubelskiej jest zgodna z misją i strategią Uczelni.

- Strategia kształcenia jest precyzowana przy udziale studentów oraz interesariuszy zewnętrznych (pracodawcy, Izba Architektów, SARP, itd.) i uwzględnia potrzeby rynku lokalnego.
- Efekty kształcenia zostały sformułowane poprawnie i uwzględniono w nich wszystkie wymagania określone w standardach określonych dla kierunku Architektura.
- Problematyka badań naukowych prowadzonych przez kadrę kierunku Architektura mieści się w nurcie aktualnych problemów podejmowanych w dyscyplinie naukowej architektura i urbanistyka.
- Pracownicy naukowcy kierunku Architektura uczestniczą w grantach badawczych, realizowanych przez międzynarodowe zespoły.
- W badaniach naukowych prowadzonych przez kadrę naukową uczestniczą studenci, a ich rezultaty znajdują odzwierciedlenie w treściach programowych studiów I i II stopnia.

Dobre praktyki

Nie stwierdzono.

Zalecenia

Zaleca się zmodyfikowanie uchwały Senatu Politechniki Lubelskiej, wskazującej dyscypliny do których odnoszą się efekty kształcenia na kierunku Architektura i wskazanie nie tylko dyscypliny „architektura i urbanistyka”, ale również dyscypliny „budownictwo”.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Programy kształcenia na I i II stopniu studiów na kierunku Architektura opierają się na zapisach ustawowych precyzujących standardy kształcenia dla tego kierunku – są to: Dz. U. z 2011 Nr 207, poz. 1233 Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29

września 2011 r. oraz wytyczne Krajowych Ram Kwalifikacji i są oparte na efektach kształcenia (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego zał. 5 (Dz. U. z 2011 Nr 253, poz. 1520).

Treści kształcenia zawarte w programie studiów odpowiadają założonym efektom kształcenia. Powiązania treści z efektami kształcenia wykazano dla wybranej grupy przedmiotów na I i II stopniu kształcenia. Potwierdzenie tych powiązań wynika z analizy sylabusów. Pełne pokrycie zakładanych efektów kształcenia w planach studiów wykazują zestawienia zredagowane w formie matryc.

Programy studiów charakteryzują następujące wielkości liczbowe:

- Studia stacjonarne I stopnia:

- Studia stacjonarne I stopnia trwają 7 semestrów
- Plan studiów obejmują 2760 godz. (godziny bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim), w tym 1095 godz. wykładów (39,6%), 300 godz. ćwiczeń audytoryjnych (10,9%), 435 godz. Laboratoriów (15,8%), 885 godz. ćwiczeń projektowych (32,1%) oraz 45 godz. seminarium (1,6%). Łącznie - semina, ćwiczenia projektowe, ćwiczenia audytoryjne i laboratoryjne - to 1665 godz. co stanowi 60,3% zajęć określonych w programie kształcenia. Zajęcia praktyczne (z wyłączeniem ćwiczeń terenowych i praktyk) to 1605 godz. (bez zajęć WF) co stanowi 58,2%. Ćwiczenia terenowe i praktyki - 240 godzin.
- Suma punktów ECTS - 210 (w każdym semestrze po 30 pkt).
- Plan studiów składa się z czterech grup przedmiotów obejmujących następujące treści kształcenia:
 - ogólne: 300 godz. (10,9%); którym przypisano 16 ECTS (7,6%)
 - podstawowe: 270 godz. (9,8%); 15 ECTS (7,2%)
 - kierunkowe: 1875 godz. (67,9%); 154 ECTS (73,3%)
 - specjalistyczne: 315 godz. (11,4%); 25 ECTS (11,9%)

Plan studiów I stopnia obejmuje dodatkowo:

- ćwiczenia terenowe - plener rysunkowy: 60 godz. 2 ECTS (1,0 %)
 - praktyka budowlana: 60 godz. 2 ECTS (1,0 %)
 - ćwiczenia terenowe - inwentaryzacja architektoniczna: 60 godz. 2 ECTS (1,0 %)
 - praktyka przeddyplomowa: 60 godz. 2 ECTS (1,0 %)
 - wykonanie pracy inżynierskiej: 15pkt. ECTS (7,1%)
 - Suma punktów ECTS, którą student powinien uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 115 pkt. (przy założeniu, że 1 pkt ECTS to 25 godzin). Suma godzin realizowanych w postaci zajęć dydaktycznych w bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego stanowi 54,9% (2880 godz. z 25 x 210 = 5250 godz.).
- Studia II stopnia:
- Studia stacjonarne II stopnia trwają 3 semestry.
 - Plan studiów obejmuje 1140 godz. (godziny bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim), w tym 420 godz. wykładów (36,9%), 45 godz. ćwiczeń audytoryjnych (3,9%), 135 godz. laboratoriów (11,9%) , 495 godz. ćwiczeń projektowych (43,4%) oraz 45 godz. seminarium (3,9%). Łącznie - semina, ćwiczenia projektowe,

ćwiczenia audytoryjne i laboratoryjne - to 720 godz. co stanowi 63,2% zajęć określonych w programie kształcenia. Zajęcia praktyczne (z wyłączeniem ćwiczeń terenowych i praktyk) to 705 godz. (bez zajęć WF) co stanowi 61,8%.

- Suma punktów ECTS – dla uzyskania kwalifikacji II stopnia wynosi 90 (w każdym semestrze po 30 pkt).
- Plan studiów składa się z trzech grup przedmiotów obejmujących następujące treści kształcenia:
 - podstawowe: 225 godz. (19,7%); którym przypisano 11 ECTS (12,2%)
 - kierunkowe: 540 godz. (47,4%); 34 ECTS (37,8%)
 - specjalistyczne: 375 godz. (32,9%); 21 ECTS (23,4%)

Plan studiów II stopnia obejmuje dodatkowo:

- praktyka przeddyplomowa: 4 tygodnie 4 ECTS (4,4 %)
- wykonanie pracy magisterskiej : 20 pkt. ECTS (22,2%)
- Suma punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 46 pkt. (przy założeniu, że 1 pkt ECTS to 25 godzin) Suma godzin realizowanych w postaci zajęć dydaktycznych w bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego i studentów stanowi 50,7% (1140 godz. z $25 \times 90 = 2250$ godz.).

Programy studiów I i II stopnia spełniają standardy minimalnych liczb godzin, wynoszących odpowiednio dla studiów I stopnia - 2500 godzin, a dla studiów II stopnia - 900 godzin (.Dz.U. z 2011 nr 207 poz. 1233). W ocenie ZO liczba godzin przypisanych poszczególnym formom zajęć jest właściwa.

Zajęcia seminaryjne, laboratoryjne oraz projektowe przekraczają wymagane standardami 50% . Również zajęcia o charakterze praktycznym, zgodnie ze standardami, stanowią ponad 50% zajęć określonych w programach nauczania. Spełnienie tych warunków odnosi się do programów kształcenia na studiach I i II stopnia, co wykazano w powyższym zestawieniu.

W obu programach studiów właściwie sprecyzowano punktację ECTS zgodnie z europejskim systemem akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych, który wymaga uwzględnienia godzin bezpośredniego kontaktu z nauczycielem akademickim oraz godzin pracy indywidualnej studenta poza programowymi zajęciami. Analiza zapisów w tym zakresie, ujętych w sylabusach, potwierdziła poprawnie przeprowadzony rozdział w bilansowaniu punktów ECTS na godziny kontaktowe w wykładownią i godziny pracy własnej studenta, oraz właściwe proporcje punktów przypisanych tym grupom godzin.

Właściwe proporcje liczbowe charakteryzujące programy studiów I i II stopnia na kierunku Architektura mają również odzwierciedlenie w liczbach i proporcjach charakteryzujących organizację procesu kształcenia i liczebności grup (organizacja procesu kształcenia na kierunku Architektura realizowana jest w oparciu o zapisy Uchwały 41/2014 Senatu PL z dnia 20.11.2014 r. oraz Zarządzenia Nr R-14/2017 Rektora PL z dnia 5.05.2017 r.):

- Liczba godzin programowych w tygodniu w semestrach od I do VI na I stopniu studiów wynosi 27 do 31, w semestrze VII dyplomowania - 10 godzin.
- Liczba godzin programowych w tygodniu w semestrach I i II na II stopniu studiów - 32, w semestrze III dyplomowania 12 godzin.
- Liczebność grup studenckich: wykłady - do 100 osób, ćwiczenia audytoryjne – 30 osób, ćwiczenia projektowe – 15 osób, ćwiczenia laboratoryjne – 15 osób (na większości zajęć

laboratoryjnych studenci podzieleni są dodatkowo na podgrupy), seminaria – 12 osób, zajęcia komputerowe w grupach umożliwiającym każdemu studentowi indywidualne stanowisko.

Przyjęte maksymalne liczebności grup dla poszczególnych form zajęć dydaktycznych stwarzają realne możliwości osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Analiza planów studiów wskazuje na właściwą hierarchię i proporcje godzinowe zawartych w nich przedmiotów - od ogólnych, podstawowych do kierunkowych i specjalistycznych. Wykazują one przewidziane zakresy realizacji indywidualizacji procesu kształcenia poprzez dokonywanie przez studentów wyboru przedmiotów - modułów kształcenia. W programie studiów I stopnia studiów występuje 8 grup przedmiotów – modułów, w których zawarte są po dwie opcje wyboru, W programie II stopnia studiów występuje 5 grup przedmiotów – modułów, w której zawarte są po dwie opcje wyboru. Analiza treści kształcenia w tym zakresie, zapisanych w sylabusach, potwierdza rzeczywiste ich zróżnicowanie gwarantujące studentom miarodajne okoliczności wyboru i indywidualizacji procesu kształcenia. Zakresy „wybieralności” w programie studiów studenci realizują również poprzez indywidualny wybór zajęć z języków obcych, zajęć z WF, miejsca i formy praktyk studenckich, tematu i promotora pracy dyplomowej. W tym zakresie należy uznać za uzasadnione zaliczanie praktyk studenckich do grupy zajęć wybieralnych”. W ich trakcie studenci osiągają kompetencje zarówno w zakresach podstawowych kształcenia oraz w wybranych zakresach specjalistycznych.

Ofertę programową na kierunku Architektura poszerzają dostępne dla ogółu studentów zajęcia fakultatywne, szkolenia, kursy, wykłady gościnne, konferencje naukowe czy spotkania tematyczne z pracodawcami. Indywidualna organizacja studiów dedykowana jest: studentom wybitnym, osiągnięciem wyniki sportowe, wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, studiującym dwa kierunki oraz będącym w trudnej sytuacji losowej. Regulacje w tym zakresie oparte są na zasadach obowiązujących na Uczelni, a szczegółowe indywidualne programy kształcenia zatwierdza Rada Wydziału.

Przeprowadzona analiza programów kształcenia potwierdza spełnienie podstawowych wymagań zawarte w ministerialnych standardach programowych dla kierunku architektura, zarówno dla I jak i II stopnia studiów. Program kształcenia na I stopniu studiów zawiera wymagane ramowe treści kształcenia podzielone na grupę treści podstawowych (4 zakresy treści kształcenia) i grupę treści kierunkowych (11 zakresów treści kształcenia). Program kształcenia na II stopniu studiów zawiera wymagane ramowe treści kształcenia zamknięte w grupie treści kierunkowych (4 zakresy treści kierunkowych). Odnośnie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w §4.2. - zakładających, że studentowi umożliwia się wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS - również potwierdzono ich spełnienie. W ich różnorodności zachowano kompleksowość, a stosowane metody kształcenia umożliwiają osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia.

Analiza sylabusów przedmiotów/modułów z grup kierunkowych treści kształcenia – zarówno dla studiów I i II stopnia – potwierdza, że zawarte w nich treści programowe uwzględniają obecny stan wiedzy w dyscyplinie architektura i urbanistyka oraz dyscyplinach powiązanych z architekturą, a także efekty własnych prac naukowo-badawczych kadry dydaktycznej. Są one podstawą merytoryczną w procesie doskonalenia efektów kształcenia.

Autorzy sylabusów mają obowiązek stałej weryfikacji i uaktualniania treści programowych wg procedur Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Kształcenie osób niepełnosprawnych na kierunku Architektura odbywa się w zgodzie z respektowaniem zasady wyrównywania szans – nie poprzez obniżenie wymagań przy rekrutacji i w trakcie przebiegu studiów, lecz poprzez wyrównywanie ograniczeń wynikających z niepełnosprawności. Zasadę tę reguluje na Wydziałach Politechniki Lubelskiej załącznik nr 5 do Uchwały Senatu PL Nr 27 /2016/V z dnia 25 maja 2016 r. Na Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik ds. Studentów Niepełnosprawnych. Aktualnie na kierunku Architektura studiuje 7 osób z różnymi formami niepełnosprawności.

W ocenie skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia należy wskazać na przestrzeganie zasad uwzględniających różnorodne, indywidualne potrzeby studentów, umożliwiających realizację indywidualnych ścieżek kształcenia. Składają się na nie również cechy harmonogramów zajęć dydaktycznych, zapewniających zgodność z zasadami higieny procesu nauczania.

Dane liczbowe, dotyczące realizacji programu kształcenia na kierunku Architektury pozwoliły zweryfikować przeprowadzone podczas wizytacji analizy udostępnionych dokumentów, przeglądy prac przejściowych i prac dyplomowych, odbyte hospitacje zajęć dydaktycznych, spotkania ze Studentami i z Pracownikami Dydaktycznymi oraz z przedstawicielami tzw. otoczenia zewnętrznego.

Wnioski z tego zakresu wizytacji pozwalają na sformułowaniu opinii stwierdzającej prawidłową realizację programu kształcenia na kierunku Architektura w formach organizacji, stosowanych metod dydaktycznych i treściach merytorycznych zajęć na studiach I i II stopnia.

W trakcie wizytacji kierunku Architektura PL, Zespołowi Oceniającemu zostały udostępnione dokumenty, dotyczące prowadzonych przez Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej studiów II stopnia na kierunku Architektura w specjalności: „diagnostyka i remonty obiektów” („diagnosis and repair of buildings”). Dla tej specjalności zostały określone odrębne efekty kształcenia i zatwierdzone Uchwałą Nr 9/2015/II Senatu Politechniki Lubelskiej z dnia 26 marca 2015 r. Program kształcenia dla studiów drugiego stopnia na kierunku Architektura w specjalności „diagnostyka i remonty obiektów” („diagnosis and repair of buildings”) został zatwierdzony Uchwałą Nr 2015/VII/1 – Rady Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej z dnia 8 lipca 2015 roku. Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej realizuje studia w tej specjalności wspólnie z Politechniką Lwowską na Ukrainie w ramach umowy z dnia 15.01.2009 roku. Aneks nr 2 do umowy z dnia 01.03.2016 roku zawiera porozumienie, które „reguluje współpracę Stron w zakresie mobilności studentów w ramach uzgodnionych programów studiów II stopnia i otrzymywania dyplomów obu Stron - zwanej Programem Podwójnego Dyplomu”. Pierwsze 2 semestry tej specjalności są realizowane w Politechnice Lwowskiej, w języku ukraińskim, a ostatni semestr w Politechnice Lubelskiej, w języku angielskim.

ZO wyraża ogólną opinię aprobującą inicjatywę Wydziału Budownictwa i Architektury, realizowaną w ramach współpracy z uczelniami z zagranicy, zmierzającą do wypracowania oferty programowej studiów II stopnia o zasięgu międzynarodowym. Udostępnione informacje na temat programu kształcenia i formy realizacji tego typu studiów, prowadzonych na wizytowanym kierunku Architektura skłaniają jednak do sformułowania pewnych uwag krytycznych, wymienionych poniżej.

1/ Uruchomienie studiów II stopnia w specjalności jest sprzeczne z zapisami precyzującymi koncepcję kształcenia na kierunku Architektura PL, w których czytamy: *„Celem kształcenia na kierunku Architektura jest przygotowanie absolwentów do podejmowania zadań w zakresie problematyki związanej z architekturą i urbanistyką. Kształcenie odbywa się w systemie dwustopniowym na studiach stacjonarnych. Studia I i II stopnia prowadzone są bez specjalności.”*

2/ Reguły przyjęte w zdecydowanej większości uczelni polskich, na których prowadzone są studia II stopnia na kierunku Architektura, uzasadniają prowadzenie ich bez specjalności. Absolwenci studiów II stopnia prowadzonych na kierunkach Architektury polskich uczelni uzyskują tytuł magistra inżyniera architekta. Programy studiów na tych kierunkach objęte są jednorodnymi efektami kształcenia, które precyzują standardy kształcenia. Ewentualne formy specjalizacji w zawodzie architekta mogą być uzyskiwane w ramach różnorodnych etapów nabywania doświadczeń zawodowych lub edukacji np. w formie studiów podyplomowych, prowadzonych na wyższych uczelniach.

3/ Rekrutacja na studia II stopnia w specjalności „diagnostyka i remonty obiektów” i ich pierwsze 2 semestry są realizowane w „Politechnice Lwowskiej”. Obecnie oferta tych studiów dedykowana jest tylko kandydatom z Ukrainy, co uniemożliwia skorzystanie z tej oferty studentom z Polski. Zdaniem Zespołu Oceniającego zasady rekrutacji na program realizowany w języku angielskim powinny być zmienione, aby również studenci z Polski mogli w nim uczestniczyć.

Zasady organizacji praktyk zawodowych studentów kierunku Architektura reguluje wewnętrzny Regulamin praktyk studenckich. Są one są zgodne z Zarządzeniem Rektora PL nr R-62/2015 z dnia 24.11.2015 r.

Praktyki zawodowe studenci kierunku Architektura realizują w terminach od 1 lipca do 30 września według szczegółowego harmonogramu dla I i II stopnia studiów.

- Praktyki zawodowe realizowane na I stopniu studiów obejmują:

- 60 godzin pleneru rysunkowo-malarskiego, po II semestrze, w formie ćwiczeń terenowych.
- 60 godzin praktyki inwentaryzacyjnej architektoniczno – urbanistycznej, po IV semestrze, w formie ćwiczeń terenowych, w okresie 2 tygodni.
- 60 godzin praktyki budowlanej, po IV semestrze, organizowana indywidualnie poza uczelnią, w okresie 2 tygodni.
- 60 godzin praktyki przeddyplomowej, po VI semestrze, organizowana indywidualnie poza uczelnią, w okresie 2 tygodni.

- Praktyki zawodowe realizowane na II stopniu studiów obejmują :

- Praktyka przeddyplomowa po zakończeniu I semestru w okresie 4 tygodni.

Realizacja praktyk dokumentowana jest przez studentów w ujednocionej formie w indywidualnym Dzienniku Praktyk Studenckich, obejmującym praktyki na I i II stopniu studiów. Zawiera on zapis zasad realizacji praktyk studenckich, opis celu praktyk oraz tabele, w których odnotowywane są przez studentów i pracowników prowadzących praktyki, dane z przebiegu poszczególnych ich etapów z ocenami cząstkowymi i końcowymi. Praktykę ocenia opiekun danej praktyki. Ostateczną weryfikację dokumentacji praktyki i jej zaliczenie dokonuje Pełnomocnik ds. praktyk studenckich.

Rozpoczęcie poszczególnych etapów praktyk poprzedzają spotkania informacyjne organizowane dla każdego rocznika na przełomie maja i czerwca. W sprawach dotyczących organizacji i przebiegu praktyk studenci mogą kontaktować się przez cały rok akademicki z pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk w formie spotkań na konsultacjach oraz drogą mailową i telefoniczną. Precyzowanie miejsca i formy odbywania praktyk odbywa się również w ramach corocznych spotkań studentów z pracodawcami. Studenci dokonują indywidualnie wyboru miejsca odbywania praktyki budowlanej i projektowej. Weryfikację i akceptację wyborów studentów w tym zakresie dokonuje pełnomocnik dziekana ds. praktyk studenckich. Sylabusy praktyk dostępne są w bibliotece WBiA. Na stronie www Wydziału w zakładce „kształcenie” znajdują się wszystkie niezbędne informacje i dokumenty odnoszące się do praktyk. Odbycie praktyk znajduje odzwierciedlenie w suplemencie dyplomu.

Program kształcenia na I stopniu studiów, w zakresie dotyczącym praktyk zawodowych, spełnia wymagania zawarte w rozporządzeniu MNiSW z dnia 29 września 2011 roku w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury (Dz. U. Nr 207 poz. 1233), gdzie określono minimalny czas trwania praktyki zawodowej jako 4 tygodnie bez przypisania do praktyki punktacji ECTS. Studia II stopnia w standardach nie mają wymagań dotyczących praktyki zawodowej.

Dokumentacja praktyk studenckich (w formie Dziennika Praktyk Studenckich - ujednoliconego dla studentów WBiA) skłaniają do następujących wniosków:

- praktyki studenckie odbywają się w przeważającej części w pracowniach projektowych (lokalnych, krajowych i zagranicznych) oraz w instytucjach administracji państwowej (urzędy miast lub gmin),
- w różnorodnych zadaniach, w których uczestniczą studenci zachodzą bezpośrednie związki z realizacją zakładanych efektów kształcenia na kierunku Architektura,
- uczestnictwo studentów w realizacji profesjonalnych zadań stymuluje proces uczenia, nabywania nowych kompetencji z intensywnym rozwojem poczucia samodzielności i odpowiedzialności.

2.2. Dokonany w trakcie wizytacji przegląd sylabusów, wybranych prac przejściowych i prac dyplomowych na kierunku Architektura pozwolił stwierdzić, że zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są prawidłowe. Wszystkie karty przedmiotów na I i II stopniu studiów na kierunku Architektura są zredagowane według jednolitego schematu. Zawierają one następujące dane: cel przedmiotu, wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, efekty kształcenia, treści programowe, metody dydaktyczne, obciążenie pracą studenta, literaturę podstawową i uzupełniającą, macierz efektów kształcenia (odniesienia danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu), metody i kryteria oceny. Metody, kryteria i wymagania dotyczące sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów są dostosowane do zakładanych efektów kształcenia i wynikają z przyjętych form zajęć.

Szczegółowe powiązania metod sprawdzania i oceniania z efektami kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych ilustrują zestawienia tabelaryczne sporządzone dla I i II stopnia studiów – są one integralnymi elementami dokumentacji studiów.

Weryfikacja uzyskiwanych cząstkowych efektów kształcenia odbywa się z wykorzystaniem tradycyjnych metod takich jak: kolokwia, okresowe przeglądy projektów, klauzury,

prezentacje, zaliczenia. Stosowane przez nauczycieli metody końcowe sprawdzania, oceniania prac studentów to: egzamin pisemny lub ustny, kolokwium pisemne, obrona projektu, egzamin dyplomowy. Wystawianie przez nauczycieli ocen cząstkowych i wystawiania ocen końcowych z przedmiotu/modułu regulują zasady obowiązujące na Wydziale. Regulamin studiów obowiązujący w PL zawiera obowiązującą skalę ocen i szczegółowe zasady wystawiania oceny.

Scharakteryzowane wyżej metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są stosowane adekwatnie dla poszczególnych etapów kształcenia, modułów zajęć i przypisanych im efektów kształcenia. Kompleksowe ich ujęcie sprzyja skuteczności osiągania przez studentów postępów w nabywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Zakładane efekty kształcenia osiąmane w trakcie praktyk zawodowych weryfikowane są na bieżąco na koniec każdego ich etapu. Ponadto ich weryfikacja następuje w kolejnych semestrach kształcenia.

Wszystkie prace dyplomowe na I i II stopniu studiów wykonywane są wg standardu pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy odbywa się wg obowiązującego regulaminu dyplomowania, który precyzuje również zasady oceniania. Oryginalność prac dyplomowych weryfikowana jest przez system antyplagiatowy wg procedury obowiązującej na Uczelni.

Analiza wybranych losowo do oceny prac dyplomowych pozwoliła stwierdzić, że struktury części opisowych niektórych prac magisterskich powielają struktury prac dyplomowych inżynierskich. W niektórych ocenianych pracach magisterskich nie ma adekwatnej do statusu naukowego metodologii. Brakuje wyraźnego zdefiniowania problemu badawczego i projektowego. O ile w pracy inżynierskiej struktura ogranicza się głównie do problematyki projektowej, a aspekty badawcze dotyczą z reguły rozpoznania tematu i środowiska, w którym projekt jest wykonywany, o tyle praca magisterska, stanowiąca także wprowadzenie do działalności naukowo-badawczej, powinna zawierać adekwatny aparat metodologiczny, określający problemy badawcze, cele pracy, metody badań i hipotezy (choćby projektowe), a przynajmniej ich uproszczone formy. W niektórych pracach ich brakuje. Również metodyka realizacji pracy magisterskiej powinna być bardziej ukierunkowana na problem badawczy i projektowy. Przyjęty na dyplomie inżynierskim wzorzec struktury treści jest właściwy, ale powinien być rozbudowany w przypadku prac magisterskich, adekwatnie do potrzeb spełnienia wymaganego – w przypadku profilu ogólnoakademickiego – aparatu metodologicznego wskazującego na związek z prowadzonymi w Jednostce, szczególnie przez promotorów, badaniami naukowymi, związanymi z realizowanym kierunkiem studiów w zakresie dyscypliny podstawowej *architektury i urbanistyki*. Literatura w części prac jest oparta głównie na podręcznikach i Internecie. Brak jest w nich źródeł pierwotnych, archiwalnych, powiązanych ściśle ze specyfiką miejsca realizacji dyplomu, ujawniających ocenę lokalnych właściwości (wartości lub defektów) środowiska kulturowo-historycznego i przyrodniczego.

Stosowany na kierunku Architektura system sprawdzania i oceniania nie wywołuje zastrzeżeń ze strony studentów i pracowników dydaktycznych. Obowiązujące w tym zakresie regulacje - określanie tematów prac dyplomowych, wybór promotorów, dobór nauczycieli akademickich do recenzowania prac dyplomowych, kompetencje komisji przeprowadzających egzaminy dyplomowe – zapewniają miarodajność, bezstronność i przejrzystość oceny podsumowującego etapu procesu kształcenia.

Elementem systemu regulującego skuteczność osiągania efektów kształcenia są obowiązujące na PL sposoby dokumentowania efektów kształcenia osiąganych przez studentów. Zostały one skodyfikowane w Załączniku nr 4 do Zarządzenia Rektora PL Nr R 36/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. w sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia w PL. Precyzuje on między innymi

obowiązki nauczyciela akademickiego związane z weryfikacją uzyskania przez studentów efektów kształcenia z przedmiotu/modułu. Istotnym elementem uzupełniającym ten system jest nałożony na wszystkich nauczycieli akademickich kierunków obowiązek sporządzania statystyki ocen z poszczególnych form zajęć z uwzględnieniem terminów zaliczeń i egzaminów oraz skali ocen.

Miarodajnym źródłem danych, świadczących o skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia, jest monitoring losów absolwentów. Jest to zadanie realizowane przez Biuro Karier, które działa w Politechnice Lubelskiej w oparciu o regulamin wprowadzony Zarządzeniem Nr R-25/2014 Rektora PL z dnia 21 maja 2014 r. Do kompetencji Biura Karier należy między innymi sporządzanie dla Uczelni corocznego, zbiorczego raportu z monitorowania karier zawodowych absolwentów. Biuro Karier współpracuje z: Uczelnianą Radą ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Prorektorem ds. Studenckich, wydziałowymi komisjami ds. jakości kształcenia oraz władzami wydziałów PL.

Procedury systemu monitorowania karier absolwentów PL - oparte między innymi o badania ankietowe pracodawców i absolwentów - są szczegółowo opisane w Zarządzeniu Rektora PL Nr R-34/2013 z dnia 24.04.2013 r. Zarządzeniu Nr R 89/2013 Rektora PL z dnia 30.12. 2013 r. oraz Uchwale Nr 36/2017/VII Senatu PL z dnia 28 września 2017 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia PL.

Opinie pracodawców dotyczące kompetencji zatrudnionych absolwentów są badane systematycznie (raz w roku) przy okazji targów pracy, spotkań branżowych lub uzyskiwane pocztą elektroniczną. Wyniki badań z tego zakresu są ewidencjonowane automatycznie. Są one podstawą do sporządzania rocznych raportów, które udostępniane są Dziekanom Wydziałów PL.

W trakcie wizytacji potwierdzono dostępność danych dotyczących monitorowania losów ogółu absolwentów Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej – brakuje w nich rozdziału na losy absolwentów poszczególnych kierunków. Z nielicznej grupy statystyk, dotyczących losów karier absolwentów kierunku Architektura wynika, że 1/3 absolwentów zdobywa zatrudnienie zawodowe bezpośrednio po ukończeniu studiów. Wśród ankietowanych absolwentów kierunku Architektura (110 osób) 82% zatrudnionych jest w wyuczonym zawodzie. Brak precyzyjnych - wieloaspektowych informacji, odnoszących się do absolwentów kierunku Architektura, nie pozwala scharakteryzować opinii pracodawców na temat ich przygotowania do zawodu. Uwzględnienie tak uszczegółowionych wyników monitorowania losów absolwentów, powinno stanowić miarodajne źródło informacji w ocenie skuteczności efektów kształcenia i w ich doskonaleniu.

2.3. Rekrutacja na kierunek Architektura na WBiA prowadzona jest w oparciu o zasady zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, Statutem PL oraz procedurą wydziałową dotyczącą rekrutacji. Szczegółowe zasady rekrutacji i limity przyjęć publikowane są na dany rok akademicki w uchwale Senatu PL z ponad rocznym wyprzedzeniem.

W rekrutacji na studia I stopnia na kierunek Architektura mogą ubiegać się kandydaci, którzy posiadają jeden z poniżej wymienionych dokumentów:

- polskie świadectwo dojrzałości, uzyskane w wyniku złożenia egzaminu maturalnego (nowa matura) lub egzaminu dojrzałości (stara matura);

- dyplom IB wydany przez organizację International Baccalaureat Organization z siedzibą w Genewie, uzyskany w wyniku złożenia egzaminu przeprowadzonego w ramach Matury Międzynarodowej;
- dyplom EB (European Baccalaureate) wydany przez Szkoły Europejskie zgodnie z Konwencją o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonym w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 2, poz. 10);
- świadectwo ukończenia szkoły lub świadectwo maturalne wydane za granicą uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w kraju jego wydania, uznane za równorzędne polskiemu świadectwu dojrzałości.

Powyższe doprecyzowanie jest elementem otwierającym na umiędzynarodowienie studiów – co znajduje realne potwierdzenie w stosunkowo licznej grupie obcokrajowców.

Głównym elementem rekrutacji na I stopień studiów na kierunku Architektura jest egzamin z rysunku, który jest etapem dopuszczającym do dalszego postępowania kwalifikacyjnego. W drugim etapie rekrutacji uwzględnia się wyniki maturalne z matematyki lub fizyki, języka obcego nowożytnego oraz języka polskiego. Przy określaniu wskaźnika rekrutacyjnego punkty uzyskane z egzaminu z rysunku odrębnego mają największą wagę.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na II stopień studiów na kierunku Architektura PL jest posiadanie tytułu inżyniera architekta. Rekrutację na pierwszy rok studiów II stopnia na kierunek Architektura przeprowadza się na podstawie formalnej weryfikacji składanych przez kandydatów wymaganych dokumentów. W przypadku przekroczenia limitu przyjęć, obowiązuje kolejność na liście rankingowej, uszeregowanej wg. ocen z dyplomów ukończenia studiów pierwszego stopnia. Przy analogicznych ocenach z dyplomów o miejscu na liście decyduje ocena średnia ze studiów. W sytuacjach, gdy kandydaci uzyskali takie same wyniki, decyzję ostateczną o wynikach rekrutacji podejmuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna.

System rekrutacji zarówno na I jak i II stopień studiów jest przejrzysty, gwarantuje równe szanse kandydatów i odpowiada zasadom obowiązującym w rekrutacji na analogiczne kierunki studiów, prowadzonych na wydziałach politechnicznych polskich uczelni.

Procedury dyplomowania na studiach I i II stopnia na kierunku Architektura odpowiadają wymogom Regulaminu Studiów (Uchwała Nr 11/2017/IV Senatu PL z dnia 27.04.2017r.) oraz „Wewnętrznego regulaminu prowadzenia prac dyplomowych i dyplomowania w WBiA PL”. Standard pracy inżynierskiej i magisterskiej określają zapisy zaopiniowane pozytywnie przez Komisję ds. Kształcenia i zatwierdzone przez RWBiA (ostatnia ich modyfikacja została wprowadzona w czerwcu 2016r.)

Sprecyzowane w wydziałowych dokumentach wymogi dotyczące: promotorów, trybu wyboru tematu pracy dyplomowej (inżynierskiej i magisterskiej), warunków dopuszczenia pracy dyplomowej do obrony oraz procedury egzaminów dyplomowych są właściwe.

Przeprowadzony w trakcie wizytacji przegląd wybranych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich skłania do sformułowania następującej uwagi:

- Tematy i zakresy opracowania części opisowych i rysunkowych prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich są analogiczne. Studia I i II stopnia na kierunku Architektury mają ze sobą ścisły związek, ale stanowią dwa kolejne etapy zdobywania zawodowych kwalifikacji, na które składają się zróżnicowane kompetencje, zasoby wiedzy i umiejętności. Zatem zarówno zakresy zadań przypisane tematom prac dyplomowych jak i ich formy opracowania powinny charakteryzować zasadnicze różnicowania. Cechy różnicujące prace

dyplomowe inżynierskie i magisterskie powinny być sprecyzowane w zapisach „Wewnętrznego regulaminu prowadzenia prac dyplomowych i dyplomowania w WBiA PL” i mieć wyraźne odzwierciedlenie w opracowywanych przez studentów pracach dyplomowych inżynierskich i pracach dyplomowych magisterskich.

Monitorowanie i ocena progresji studentów realizowane jest na Wydziale w oparciu o system EHMS „Wirtualnego Dziekanatu”. Umożliwia on bieżące analizy w zakresie: liczby kandydatów w trakcie rekrutacji, wyników rekrutacji, stanu zaliczeń w trakcie przebiegu sesji egzaminacyjnych. Na ich podstawie formułowane są raporty dotyczące liczby studentów kończących studia w terminie, liczby studentów skierowanych do powtarzania roku i warunkowych zaliczeń semestru itp. Są one podstawą, decyzji podejmowanych przez Kolegium Dziekanów i Radę Wydziału oraz Komisji działających na Wydziale.

Metody weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia definiuje Regulamin Studiów obowiązujący na PL. Odpowiadają im szczegółowe metody weryfikacji poszczególnych przedmiotowych efektów kształcenia dot. wiedzy, umiejętności i kompetencji sprecyzowane w sylabusach przedmiotów/modułów. Podstawowymi elementami procesu weryfikacji są: zaliczenia i egzaminy ze wszystkich form zajęć zawartych w planie studiów, zaliczenie praktyki zawodowej, oceny pracy dyplomowej (promotora i recenzenta) oraz oceny obrony pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Weryfikacja osiągnięć efektów kształcenia z: przedmiotów matematycznych, fizyki, języków obcych, przedmiotów humanistycznych i menedżerskich oraz wychowania fizycznego, dokonywana jest w oparciu o metodologię i zasady określone przez jednostki zajmujące się kształceniem w danym zakresie. Weryfikacja i ocena realizacji efektów kształcenia odbywa się dla poszczególnych zakresów procesu kształcenia przez:

- nauczyciela realizującego daną formę przedmiotu (weryfikacja wybranych efektów kształcenia),
- nauczyciela odpowiedzialnego za przedmiot (weryfikacja wszystkich efektów kształcenia przypisanych do przedmiotu),
- pełnomocników ds. praktyk (weryfikacja efektów kształcenia przypisanych do praktyk),
- zespół opiniujący (weryfikacja zbiorcza).

Wymagania stawiane kandydatom kierunku architektura, zasady potwierdzania efektów kształcenia i zasady dyplomowania odpowiadają regulacjom obowiązującym w szkolnictwie wyższym w Polsce, a w ujęciach szczegółowych odpowiadają standardom kształcenia architektów. Stan ten stwarza odpowiednie okoliczności wymiany danych w przypadkach podejmowania przez studentów ocenianego kierunku studiów na innych uczelniach.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- Plany studiów, formy i organizacja zajęć, w tym organizacja praktyk oraz czas trwania procesu kształcenia są dla studiów stacjonarnych I i II stopniu zgodne ze standardami kształcenia kierunku architektura.
- ZO wyraża ogólną opinię aprobującą inicjatywę Wydziału Budownictwa i Architektury, realizowaną w ramach współpracy z uczelniami z zagranicy, zmierzającą do wypracowania oferty programowej studiów II stopnia o zasięgu międzynarodowym. Uruchomienie specjalności „diagnostyk i remonty obiektów” jest jednak sprzeczne z zapisami precyzującymi koncepcję kształcenia na kierunku Architektura PL, które zgodnie z tą koncepcją są

realizowane bez specjalności. Koncepcja tej specjalności nie wpisuje się również w charakterystyczną regułę, panującą na polskich uczelniach kształcących architektów, na których studia II stopnia na kierunku Architektura prowadzone są w oparciu o jednorodne standardy bez specjalności. Ponadto takie sformułowanie specjalności uniemożliwia uczestniczenie w niej studentom z Polski.

- System rekrutacji, poza rekrutacją na specjalność „diagnostyka i remonty obiektów”, zarówno na I jak i II stopień studiów jest przejrzysty, gwarantuje równe szanse kandydatów i odpowiada zasadom obowiązującym w rekrutacji na analogiczne kierunki studiów prowadzonych na wydziałach politechnicznych polskich uczelni. Niezależnie od ilości kandydatów należy zachować etap egzaminu z rysunku odręcznego w rekrutacji na I stopień studiów.

- Całkowite liczby godzin zajęć na studiach I i II stopnia wykazują zgodność ze standardami w zakresie kształcenia na kierunku Architektura. Szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, uwzględnia godziny kontaktowe z nauczycielem oraz godziny pracy własnej.

- Dobór treści programowych na ocenianym kierunku odpowiada standardom kształcenia na I i II stopniu studiów. Mają one odpowiednie powiązanie z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi. Uaktualniana problematyka treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodna z zakładanymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualny stan wiedzy w dyscyplinie architektura i urbanistyka.

- W realizacji programu kształcenia stosowane są klasyczne metody kształcenia. Na wybranych zajęciach wykorzystywane są elementy metody kształcenia PBL (Project Based Learning). Stosowane metody kształcenia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie przygotowania do prowadzenia badań na I stopniu studiów oraz udział w badaniach na II stopniu studiów.

- System weryfikacji i oceny osiąganych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia opiera się głównie na klasycznych metodach oceny postępów w edukacji - kartkówki, kolokwia, klauzury, egzaminy, przeglądy projektów.

- Poziom prac dyplomowych jest zróżnicowany. Struktura części opisowych niektórych prac magisterskich powiela strukturę prac dyplomowych inżynierskich. W niektórych ocenianych pracach magisterskich nie ma adekwatnej do statusu naukowego metodologii. Brakuje wyraźnego zdefiniowania problemu badawczego i projektowego.

Dobre praktyki

- Dokumentacja przebiegu i oceny praktyk zawodowych w ujednoliconej formie Dziennika Praktyk Studenckich. Zawiera on tabele, w których odnotowywane są przez studentów i pracowników prowadzących praktyki dane z przebiegu poszczególnych ich etapów z ocenami częściowymi i końcowymi.

- Skuteczne stymulowanie osiągania efektów kształcenia w oparciu o regulacje w formie Zarządzeń Rektora PL. Dotyczą one np. sposobów dokumentowania efektów kształcenia osiąganych przez studentów (zostały one skodyfikowane w Załączniku nr 4 do Zarządzenia Rektora PL Nr R 36/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. w sprawie systemu weryfikacji efektów kształcenia w PL)

Zalecenia

- Zaleca się, by formą kształcenia realizowaną we współpracy z Politechniką Lwowską były studia II stopnia w języku angielskim, odpowiadające w pełni programowi kształcenia studiów II stopnia w języku polskim. Umożliwi to uczestnictwo w tym programie również studentom z Polski. Przy braku odpowiedniego uzasadnienia dla prowadzenia studiów II stopnia w specjalności „diagnostyka i remonty obiektów” („diagnosis and repair of buildings”), zaleca się by temu zakresowi kształcenia przypisać inną formę, np. studiów podyplomowych - specjalistycznych.
- Zaleca się podjąć starania - w ramach monitorowania losów absolwentów – zmierzające do wyodrębnienia ze statystyk dotyczących absolwentów Wydziału Budownictwa i Architektury, danych szczegółowych odnoszących się do absolwentów kierunku Architektura. Uszczegółowione wyniki monitorowania losów absolwentów - obejmujące również opinie pracodawców - powinno stanowić przydatne źródło informacji w ocenie skuteczności efektów kształcenia i w ich doskonaleniu.
- W zapisach „Wewnętrznego regulaminu prowadzenia prac dyplomowych i dyplomowania w WBiA PL” należy scharakteryzować cechy właściwe dla prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich: zakresy tematów, wykorzystywane metody badawcze oraz stopień szczegółowości opracowania części opisowych i graficznych prac dyplomowych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zapewniony przez obowiązujące procedury w Uczelni i Wydziale Budownictwa i Architektury. Aktem normatywnym zawierającym procedury pozwalające na zatwierdzenie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia jest Uchwała Senatu Politechniki Lubelskiej (PL) Nr 56/2016/IX z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie Zasad tworzenia, prowadzenia, i znoszenia kierunków studiów I i II stopnia oraz wytycznych dla rad wydziałów w zakresie projektowania planów studiów i programów kształcenia w PL. Powyższa Uchwała określa procedurę tworzenia kierunku studiów oraz zasady dokonywania zmian w zakresie programu studiów. Ponadto załączniki do wyżej wymienionej uchwały określają między innymi wzór sylabusu oraz ogólnouczelniane wytyczne do projektowania programów kształcenia. Opracowane wytyczne i wzór mają na celu ujednolicenie dokumentacji w prowadzonych kierunkach studiów w PL.

Możliwość zgłoszenia propozycji zmian w programach kształcenia mają: studenci, pracownicy oraz interesariusze zewnętrzni. W procesie projektowania programów kształcenia na ocenianym kierunku studiów ważną rolę pełnią pracownicy prowadzący zajęcia, ponieważ oni mają największy wpływ na zmiany w programach studiów. Propozycje zmian w programie składane są w formie pisemnej. Modyfikacje programów oraz wyniki ich okresowych przeglądów są dyskutowane na posiedzeniach Komisji do spraw Kształcenia (KdsK – została powołana przez Radę Wydziału w dniu 26 października 2016 r. na kadencję 2016 - 2020) oraz

Komisji ds. Jakości Kształcenia (KdsJK). Kompetencje obu komisji częściowo się nakładają. Nie jest to jednak wadą, gdyż działalność dwóch komisji pozwala bardziej wnikliwie analizować program kształcenia. Do zadań KdsK należy: czuwanie nad przebiegiem procesu dydaktycznego, opiniowanie projektów uchwał Rady Wydziału dotyczących spraw dydaktycznych, opiniowanie propozycji zmian w siatkach godzin oraz opracowanie trybu postępowania dotyczącego przeprowadzania zmian w sylabusach. Z kolei do zadań KdsJK należy:

1. współuczestniczenie w tworzeniu i doskonaleniu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia;
2. opiniowanie nowo projektowanych programów kształcenia;
3. opiniowanie zmian w monitorowanych programach kształcenia;
4. opiniowanie merytoryczne obsady kadrowej poszczególnych kierunków studiów;
5. przedkładanie dziekanowi opinii i wniosków na podstawie analizy:
 - a. opinii pracodawców (z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), uzyskanych na podstawie informacji z rynku pracy,
 - b. opinii absolwentów o przydatności nabytych, jak i brakujących elementów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w danym programie kształcenia, uzyskanych na podstawie przeprowadzanych ankiet;
6. analiza wyników ankiet studenckich dotyczących oceny działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich realizujących zajęcia w danym semestrze oraz oceny prowadzonych przedmiotów;
7. ocena stosowanych metod weryfikacji procesu kształcenia;
8. ocena programów kształcenia pod kątem całkowitego nakładu pracy studenta oraz osiągnięcia założonych efektów kształcenia;
9. ocena prac dyplomowych pod kątem spełnienia wymagań metodycznych i merytorycznych oraz poszanowania praw autorskich.

Zdaniem ZO zakres zadań KdsJK został określony zbyt szeroko. Komisja ta nie ma możliwości i nie prowadzi opiniowania obsady kadrowej oraz nie ocenia prac dyplomowych, ponieważ nie ma takiej możliwości. Zakres zadań tej komisji powinien być urealniony.

Dyskusje na posiedzeniach KdsK oraz KdsJK pozwalają nie tylko na doskonalenie treści programowych ale również na wskazanie sposobów doskonalenia procesu kształcenia, przy uwzględnieniu potencjału kadrowego oraz bazy dydaktycznej jednostki. Propozycje zmian w programach, po uprzedniej analizie dokonywanej przez ww. komisje przedstawiane są Radzie Wydziału w celu zatwierdzenia. Opracowana propozycja zmodyfikowanego programu kształcenia wraz z kartami informacyjnymi modułów przedmiotowych przekazywana jest Samorządowi Studentów. Po uzyskaniu pozytywnej opinii ww. Samorządu, program kształcenia dla danego kierunku, profilu i poziomu kształcenia podlegają zatwierdzeniu przez Radę Wydziału a następnie przez Senat Uczelni. Przykładem sugerowanych zmian w programach studiów zgłaszanych przez nauczycieli akademickich jest wprowadzenie przedmiotu Podstawy projektowania. KdsK oraz KdsJK na bieżąco monitorują programy kształcenia poprzez systematyczny przegląd założonych efektów kształcenia oraz metod ich osiągnięcia i weryfikacji. Przedmiotem prac powyższych Komisji jest m.in. okresowa ocena

merytoryczna jakości programu kształcenia. Przykładem zmian w programach studiów, w tym dotyczących procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów jaki został przedstawiony przez przedstawicieli Wydziału jest zmiana standardu pracy dyplomowej dla kierunku Architektura - dopuszczenie innej formy edycji pracy. Przedmiotem obrad KdsJK był też m.in. program studiów na kierunku Architektura, na specjalności „Diagnosis and repair of buildings” (specjalność wyłącznie dla obcokrajowców). Na etapie przygotowywania programu kształcenia dla tej specjalności Komisja zgłosiła liczne uwagi krytyczne do tego programu i w znacznym stopniu zostały one uwzględnione przez władze Wydziału. Jednak Zespół Oceniający zaleca podjęcie dalszych działań mających na celu doskonalenie programów kształcenia.

Na zmianę, korektę i dostosowanie programu studiów do obowiązujących wymagań na ocenianym kierunku studiów ma wpływ analiza uwag lub zaleceń zawartych w ankietach studenckich dotyczących poszczególnych przedmiotów prowadzonych w ramach ocenianego kierunku studiów. W ankietach studenci przedstawiają silne i słabe strony zajęć oraz sugestie dotyczące zajęć, które pomogłyby udoskonalić je. Nauczyciele akademicy po zapoznaniu się z uwagami zawartymi w ankietach studenckich są zobligowani do zaproponowania rozwiązania w przypadku konkretnego przedmiotu. Konsekwencją uwag zgłaszanych do przedmiotów jest aktualizacja sylabusów. Sylabusy są analizowane pod kątem przejrzystości, spójności oraz zgodności z ogólnymi celami kształcenia i przewidzianymi efektami kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ankietowani nauczyciele proponują działania korygujące w zakresie problemów sygnalizowanych przez studentów. Powyższe działania pozwalają na stwierdzenie, że informacje zawarte w ankietach są analizowane bezpośrednio przez prowadzącego dane zajęcia, co pozwala np. na weryfikację stosowanych metod dydaktycznych lub zmiany w zakresie prowadzonego przedmiotu.

Analizując kwestię ankietyzacji, należy zaznaczyć, że studenci mają możliwość wypełnienia ankiety jedynie za pośrednictwem systemu *wirtualny dziekanat*. Istotnym problemem w tym zakresie jest, według studentów, sposób egzekwowania wypełniania ankiet. Studenci chcący zobaczyć swoje oceny w systemie są zmuszeni do wypełnienia ankiety, ponieważ w innym przypadku system nie pozwoli im na uzyskanie informacji o ocenie. W tej sytuacji studenci bardzo często wypełniają ankietę mechanicznie, kierując się jedynie potrzebą zapoznania się z wynikami zaliczeń czy egzaminów. Studenci nie wiedzą również, czy wyniki ankiet są udostępniane. Ankiety są też bardzo rzadko komentowane przez nauczycieli akademickich. W opinii studentów, brak informacji o wynikach ankietyzacji wpływa na ich niechęć do wypełniania ankiet. Nie mają oni poczucia, że wypełniają ankietę, co może mieć wpływ zarówno na postawę kadry jak i inne elementy funkcjonowania Wydziału Budownictwa i Architektury PL. Ponadto studenci chcieliby mieć wpływ na treść pytań zawartych w ankiecie, gdyż ich zdaniem obecna ankieta jest zbyt ogólna. Zdaniem ZO sposób prowadzenia ankietyzacji zajęć powinien być przeorganizowany. Władze Wydziału powinny znaleźć inne niż dotychczas sposoby motywowania studentów do wypełniania ankiet. Może to być szersze niż dotychczas informowanie studentów o celach ankietyzacji zajęć oraz ich wynikach, a także uwzględnienie uwag studentów dotyczących pytań zawartych w ankiecie.

Kolejną grupą interesariuszy, która ma wpływ na kształt oferty kształcenia, w tym na programy kształcenia są pracodawcy, wchodzący w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości. Należy wspomnieć że rokrocznie opiniowane są programy studiów w ramach prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, podczas przygotowywania Raportu z oceny

funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale BiA, a przedstawiciele organizacji zawodowych jako członkowie ww. komisji w ramach bieżących prac komisji zgłaszają uwagi i wnioski do programów studiów.

Jak wynika z przeprowadzonych rozmów ZO PKA sugerowali oni pewne zmiany dotyczące połączenia treści trzech przedmiotów w jeden, zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych, zwiększenie liczby godzin w przypadku przedmiotu Rysunek odrębny. Jeden z pracodawców zaproponował zestaw tematów prac inżynierskich i magisterskich. Jednak żaden temat jeszcze nie został podjęty i zrealizowany. Pracodawcy również zgłaszają uwagi dotyczące realizacji programu studiów a wynikające z obserwacji studentów podczas praktyk np. sugerują więcej pracy z tzw. detalem. Przedstawiciel Urzędu Miasta podczas rozmów z członkami Zespołu Oceniającego zasygnalizował, że nawiązana jest współpraca z kierunkiem w zakresie tzw. prac etapowych. Przedstawiciele otoczenia społeczno - gospodarczego biorą udział w procesie kształcenia prowadząc przedmioty specjalizacyjne tzw. godzin zleconych, co pozwala na zastosowanie praktycznych rozwiązań w ramach prowadzonych zajęć. Formą taki zajęć jest prowadzenie od roku akademickiego 2010/2011 prowadzone są tzw. wykłady otwarte, poza programem studiów, skierowane do studentów kierunku Architektura. Wykłady te nie odbywają się cyklicznie. Podczas spotkania z interesariuszami zewnętrznymi ustalono, że ich propozycja wprowadzenia do programów studiów zajęć z projektowania w technologii BIM (Building Information Modelling) została zrealizowana a odpowiednie treści kształcenia zostały uwzględnione w programie studiów. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą również w bieżących pracach Kds.K oraz biorą udział w corocznych tzw. okresowych opiniach dotyczących planów i programów nauczania. Ponadto przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego uczestniczą również w realizacji tematów prac dyplomowych, tzn. przygotowaniu tematów prac dyplomowych i opiece nad studentem realizującym pracą dyplomową.

Zmiany w programach ocenianego kierunku studiów wynikają również z zaleceń na poziomie Uczelni. Władze Uczelni uchwały zmianę polegającą na ustaleniu przedmiotów ogólnouczelnianych obligatoryjnych dla studiów I i II stopnia – Bezpieczeństwo i higiena pracy, dodatkowo dla studiów I stopnia - Ochrona własności intelektualnej. Przedmiotami ogólnouczelnianymi do wyboru dla studiów II stopnia są: Podstawy normalizacji lub Prowadzenie na rynek pracy.

Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się podczas zajęć seminaryjnych i egzaminu dyplomowego. Aby zapewnić odpowiedni poziom jakości pracy dyplomowej, w Uczelni opracowane zostały zasady przygotowania, pisania i oceny prac dyplomowych. Weryfikacja efektów kształcenia w procesie dyplomowym ma charakter komisyjny. Prace dyplomowe są również analizowane w systemie antyplagiatowym.

Wnioski KdsK, wraz z zaleceniami działań mających na celu poprawę jakości procesu kształcenia przekazywane są Radzie Wydziału. Jak wynika z przeprowadzonych rozmów i dokumentacji przedmiotem obrad Rady Wydziału (RW) były również zagadnienia dotyczące doskonalenia jakości kształcenia, w tym przyjęcie zmian w programach kształcenia (RW z dnia 28 października 2015 r.

Doskonaleniu programów studiów służy także monitorowanie losów zawodowych absolwentów – *Podsumowanie aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów Politechniki Lubelskiej rok po ukończeniu studiów, Podsumowanie aktualnej sytuacji zawodowej*

absolwentów Politechniki Lubelskiej 3 lata po ukończeniu studiów . Badanie to jest przeprowadzane rok po ukończeniu studiów i 3 lata po ukończeniu studiów. Badania mają charakter porównawczy. Wynikiem przeprowadzanych badań są wnioski i uwagi absolwentów. Należy uznać za dobrą praktykę wskazanie firm, które absolwenci polecają jako przyszłe miejsce zatrudnienia (godne polecenia) lub przykłady firm, których absolwenci nie polecają jako przyszłe miejsce zatrudnienia. Monitorowaniu oraz doskonaleniu programów kształcenia służy również okresowa ocena dorobku osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

Należy stwierdzić, że w Uczelni, w tym na Wydziale Budownictwa i Architektury przyjęte zostały procedury monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia. Również są przedstawiane działania wynikające ze stosowania tych procedur, doskonalących proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a przeprowadzane przeglądy programów są dokonywane systematycznie i kompleksowo. Przedstawiciele Wydziału podejmują działania doskonalące podejmowane na podstawie wykorzystania wyników monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia oraz oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia a także zewnętrznych ocen jakości kształcenia.

3.2. Wydział, w ramach którego prowadzone jest kształcenie na ocenianym kierunku studiów zapewnia publiczny dostęp do informacji o trybie i zasadach rekrutacji, programie kształcenia oraz warunkach jego realizacji. Na stronie internetowej Uczelni, w tym na stronie internetowej Wydziału Budownictwa i Architektury PL dostępne są informacje związane z realizacją procesu kształcenia, zwłaszcza przepisy prawa powszechnie obowiązujące, przepisy prawa wewnętrzne Uczelni, zasady studiowania, programy i plany studiów, zasady zaliczania przedmiotów i odbywania praktyk, zasady przyznawania stypendiów. Bieżące informacje dotyczące realizacji procesu dydaktycznego są również wywieszane na tablicach ogłoszeń na korytarzu budynku Wydziału oraz w biuletynach informacyjnych Politechniki Lubelskiej. Wspomniany biuletyn informacyjny zawiera również informacje dotyczące współpracy z biznesem, dydaktyki, oraz nauki, wskazuje projekty badawcze, patenty, publikacje, biblioteka. Studenci i inni interesariusze mają dostęp do informacji dotyczących m.in.: zasad rekrutacji, celów studiowania, profili kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, aktualnego programu kształcenia i planów zajęć, sylabusów zajęć, profilu absolwenta oraz terminów dyżurów wykładowców. Informację dostępne dla różnych grup interesariuszy cechuje kompleksowość, aktualność, zrozumiałość informacji oraz jej zgodność z potrzebami różnych grup odbiorców, a także skuteczność wykorzystania wyników oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości, w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który funkcjonuje na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej, w tym na ocenianym kierunku studiów określa w sposób przejrzysty i uporządkowany postępowanie dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. W tym procesie uczestniczą różne grupy interesariuszy, w tym interesariusze wewnętrzni, tj. nauczyciele akademicy, studenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego, w tym pracodawcy przyjmujący studentów na praktyki. Należy stwierdzić, że podejmowane działania w zakresie monitorowania programów

kształcenia i sposobu ich realizacji są prowadzone przy największym udziale nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Komisja ds. Kształcenia analizuje informacje i materiały dotyczące programu pochodzące od różnych grup interesariuszy. Tak zgromadzony materiał pozwala na badanie procesu kształcenia w tym programie studiów. Konsekwencją prowadzonych działań mogą być formułowane różne zmiany lub zalecenia, będących podstawą zmian w programie studiów. Natomiast informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości zgromadzone są na stronie internetowej Uczelni.

Dobre praktyki

Nie stwierdzono.

Zalecenia

Zaleca się uaktualnić zakres zadań Kds.JK, tak aby realizowała wszystkie określone dla Komisji zadania.

Zaleca się zmianę sposobu prowadzenia ankietyzacji zajęć. Władze Wydziału powinny znaleźć inne niż dotychczas sposoby motywowania studentów do wypełniania ankiet. Może to być szersze niż dotychczas informowanie studentów o celach ankietyzacji zajęć oraz ich wynikach, a także uwzględnienie uwag studentów dotyczących pytań zawartych w ankiecie.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1 Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim.

Wymagania określone w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów* określają, że minimum kadrowe na I stopniu kształcenia powinno stanowić — co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, zaś na II stopniu kształcenia — co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego na kierunku *Architektura* Jednostka zgłosiła w Raporcie Samooceny: 18 nauczycieli akademickich, w tym 9 samodzielnych oraz 9 ze stopniem doktora — na I stopniu kształcenia oraz 15 nauczycieli akademickich, w tym 8 samodzielnych oraz 7 ze stopniem doktora — na II stopniu kształcenia.

Realizowany przez Jednostkę kierunek przyporządkowany został w całości do obszaru *nauk technicznych*, dziedziny *nauk technicznych* i dyscypliny *architektura i urbanistyka*. Jednak

efekty kształcenia określone przez Jednostkę, jak również sformułowane w standardach określonych dla kierunku *Architektura*, odnoszą się również do dyscypliny *budownictwo*.

Zgodnie z § 11. 1. *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596)* nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, jeżeli „*posiada zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy lub artystyczny w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku*”. W przypadku kierunku *Architektura*, efekty kształcenia są określone w standardach kształcenia dla tego kierunku. W związku z tym do minimum kadrowego mogą być zaliczone osoby które reprezentują dyscypliny do których odnoszą się efekty kształcenia określone w standardach.

Ponieważ nie wszyscy nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum reprezentują obszar *nauk technicznych*, do minimum zaliczono 17 zgłoszonych przez Jednostkę nauczycieli — na I stopniu kształcenia (tj. 8 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych, i 9 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora) oraz 14 zgłoszonych przez Jednostkę nauczycieli — na II stopniu kształcenia (tj. 7 samodzielnych nauczycieli akademickich, w tym 3 profesorów tytularnych, oraz 7 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora). Do tego minimum nie można zaliczyć 1. nauczyciela akademickiego (profesora tytularnego), reprezentującego dyscyplinę z obszaru kształcenia *sztuka i dziedziny sztuki filmowe*, gdyż nie posiada on, zapewniającego realizację programu studiów, dorobku naukowego lub artystycznego w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku.

Struktura kwalifikacji kadry zakwalifikowanej do minimum na I stopniu kształcenia jest następująca: 12 osób reprezentuje dyscyplinę *architektura i urbanistyka*, 2 osoby – reprezentują łącznie dyscyplinę *architektura i urbanistyka* oraz *budownictwo*, 3 osoby – reprezentują dyscyplinę *budownictwo*. W strukturze tej dyscyplinę *architektura i urbanistyka* reprezentuje 7 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora).

Natomiast na II stopniu kształcenia struktura ta jest następująca: 11 osób reprezentuje dyscyplinę *architektura i urbanistyka*, 2 osoby – reprezentują łącznie dyscyplinę *architektura i urbanistyka*, 1 osoba – reprezentuje dyscyplinę *budownictwo*. W strukturze tej dyscyplinę *architektura i urbanistyka* reprezentuje 6 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora).

Kadra zaliczona do minimum zapewnia nauczanie w grupie przedmiotów o treściach kierunkowych. W obu przypadkach spełnia to ustawowe i jakościowe wymagania w zakresie minimum kadrowego w reprezentowanej dyscyplinie *architektura i urbanistyka* ustalone w § 11. 1. i § 15 ust. 1 *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596)*.

Minimum kadrowe jest w swym podstawowym składzie zapewnione przez nauczycieli reprezentujących dyscyplinę podstawową dla kierunku *architektura i urbanistyka* i przez nauczycieli reprezentujących łącznie dyscypliny: *budownictwo* i *architektura i urbanistyka*. Do tego minimum zostali zaliczeni także pracownicy reprezentujący dyscyplinę *budownictwo*, do której również odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku. Wszystkie osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymagania dotyczące ich kwalifikacji.

Liczba studentów na kierunku *Architektura* wynosiła w Jednostce, w roku. akad. 2016/2017: 289 – dla studiów I stopnia oraz 131 – dla studiów II stopnia. Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów, w przypadku studiów I stopnia wynosi: 17 nauczycieli na 289 studentów, tj. 1:17. Proporcja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów przypadku studiów II stopnia wynosi: 14 nauczycieli na 131 studentów, tj. 1:9,3. Warunki określone w ww. *Rozporządzeniu* spełnione są z dużym naddatkiem. Nawet przy znacznym wzroście liczby studentów na studiach I stopnia w bieżącym roku. akad. do 363, jest ona spełniona i wynosi: 1:21,3.

Wszyscy nauczyciele akademicy zgłoszeni do minimum aktywnie realizują badania naukowe i projektowe. Ich wyniki stanowią podstawę do pozytywnej oceny ich dorobku naukowego i projektowego w dyscyplinie *Architektura i urbanistyka* oraz w dyscyplinie *budownictwo*. Znaczna część nauczycieli posiada uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej oraz doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, co w przypadku kształcenia na kierunku *Architektura* jest bardzo istotne. Działalność ta jest łączona z działalnością naukową, stanowiąc właściwą podstawę do naukowego i artystycznego rozwoju kadry akademickiej na tym kierunku.

Na Wydziale, do obsady kadrowej kierunku, zatrudnionych jest w sumie 53 nauczycieli akademickich, z czego: 4 profesorów tytularnych, 6 doktorów habilitowanych, 26 doktorów oraz 17 magistrów. Pracownicy samodzielni nauki stanowią więc 18%, zaś doktorzy 49% kadry akademickiej. To wskazuje na wysokie kompetencje kadry zatrudnionej na Wydziale. Natomiast wśród osiemnastu osób zatrudnionych na godziny zlecone i jako „specjaliści zewnętrzni” – jedynie 2 nauczycieli posiada stopień doktora. To niewielka liczba, zważywszy, że prowadzą oni również wykłady, seminaria dyplomowe i dyplomy inżynierskie i magisterskie, które wymagają potwierdzenia ich kompetencji naukowych, potwierdzonych kwalifikacjami. Do obsługi dydaktycznej kierunku w Jednostce, poza wyżej wymienioną grupą nauczycieli, zapewniono właściwy dobór kadry. Kwalifikacje kadry charakteryzuje znaczący dorobek naukowy, projektowy i dydaktyczny, umożliwiający też właściwą realizację programu kształcenia. Struktura kwalifikacji kadry jest właściwa i spójna z prowadzonymi zajęciami dydaktycznymi. Dorobek naukowy i projektowy tej kadry, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych i pracy zawodowej oraz nabyte kompetencje dydaktyczne, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzają to uzyskane przez nich osiągnięcia i opisy kwalifikacji wykazane w dokumentach.

4.2. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, dyscyplinę *Architektura i urbanistyka* reprezentuje w sumie 25 osób, zaś dyscypliny uzupełniające wykształcenie architekta, takie jak: *budownictwo, geodezja i kartografia, inżynieria środowiska* etc. – w sumie 24 osoby.

Obsada niezbędna do nauczania przedmiotów w zakresie architektury powinna być adekwatna do wymagań stawianych ocenianemu kierunkowi kształcenia. Już bowiem Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu i Rady Europy z dnia 7 września 2005r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych architektów (Sekcja 8 Architekci Artykuł 46) stanowi: „Kształcenie musi odbywać się na poziomie studiów wyższych, których podstawowym przedmiotem jest architektura i których program w równoważnym stopniu uwzględnia teoretyczne i praktyczne aspekty kształcenia architekta (...). Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: weterynarii i architektury również traktuje architekturę, co oczywiście, jako podstawę nauczania na tym kierunku. Nawet, jeśli obsada zajęć z architektury, adekwatnie do zakresu dyscypliny *Architektura i urbanistyka*, realizowana jest dodatkowo przez pokaźną liczbę architektów w ramach godzin zleconych, to taka proporcja nauczycieli zatrudnionych etatowo wydaje się być niewłaściwa. Należy dążyć do zmiany proporcji zatrudnionych nauczycieli na korzyść znacznego wzrostu udziału nauczycieli reprezentujących dyscyplinę *Architektura i urbanistyka*.

Dobór kryteriów kompetencyjnych nauczycieli takich jak: wykształcenie, kwalifikacje naukowe i zawodowe, dorobek naukowo-badawczy i dydaktyczny oraz dorobek projektowy, stanowi podstawę obsady zajęć. Kompetencyjny sposób doboru tej obsady daje możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych również przez osoby niebędące pracownikami naukowo-dydaktycznym Wydziału, przez tzw. specjalistów zewnętrznych, reprezentujących dyscyplinę *Architektura i urbanistyka*. W przypadku tej dyscypliny może to, choć oczywiście nie musi (gdy nie mają oni odpowiednich kwalifikacji naukowych i dydaktycznych), być produktywnym czynnikiem w wymianie doświadczeń pomiędzy środowiskiem akademickim i zawodowym architektów oraz zapewnia wczesny kontakt studentów z praktyką zawodową. Należy podkreślić, że kwalifikacje naukowe kadry dydaktycznej mają w większości przypadków dobry związek z praktycznymi formami aktywności zawodowej, architektonicznej, realizowanej poprzez: projektowanie architektoniczne, projektowanie urbanistyczne, planowanie przestrzenne, a także projektowanie konserwatorskie. Duża część kadry zaliczonej do minimum kadrowego ma uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej lub konstrukcyjno-budowlanej, co powinno być jednym z podstawowych wymagań kwalifikujących do prowadzenia zajęć praktycznych na tym kierunku, a zwłaszcza przy realizacji prac dyplomowych, które tradycyjnie na wszystkich wydziałach realizujących kierunek *Architektura* na profilu ogólnoakademickim mają status podwójny – naukowy i projektowy.

Spośród 17 zatrudnionych w Jednostce nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego – 13 (76%), spośród pozostałych 34. nauczycieli etatowych – 12. (35%), a spośród zatrudnionych w ramach godzin zleconych 13. nauczycieli – 6 osób (46%) takie uprawnienia posiada. Posiadają je również dodatkowo wszyscy (5 osób) zatrudnieni do prowadzenia dyplomów tzw. specjaliści zewnętrzni. Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na kryteria doboru tzw. specjalistów spoza uczelni, zatrudnianych do obsady zajęć o charakterze praktycznym, a w szczególności do pełnienia przez nich funkcji promotorskich dyplomów. Do takiej polityki kadrowej zachęca konieczność zapewnienia wymagań standardów kształcenia na tym kierunku, według których przedmioty o charakterze praktycznym powinny stanowić co najmniej 50% zajęć określonych w programach nauczania.

Jest oczywiste, że praca dyplomowa powinna być kierowana przez promotorów architektów, najlepiej z uprawnieniami projektowymi lub innym potwierdzeniem doświadczenia uzyskanego w projektowaniu. W przypadku prac magisterskich, opiekunowie powinni mieć też dodatkowo podstawowe kwalifikacje naukowe, nie mniejsze, niż wymagane od pracowników uczelni (minimum stopień naukowy doktora). To powinno stanowić niezbędny warunek zapewnienia podwójnego, praktycznego i naukowego, statusu dyplomu realizowanego na kierunku *architektura* o profilu ogólnoakademickim. Stanowi bowiem zarówno o potwierdzonej kwalifikacjami możliwości dalszego rozwijania przez absolwentów działalności naukowej lub naukowo-dydaktycznej, jak i realizacji przez nich odpowiednich kwalifikacji zawodowych – projektowych i wykonawczych, predysponujących do pełnienia w przyszłości samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności architektonicznej. To głównie prace dyplomowe, ze względu na swoją rangę, status, problemowy charakter oraz zakorzenienie w praktyce projektowej z architektury, jako że realizowane są na kierunku o profilu ogólnoakademickim, winny wykazywać swój związek z prowadzonymi w Jednostce, szczególnie przez promotorów, badaniami naukowymi. Powinien być zatem zapewniony równocześnie problemowy, badawczo-naukowy i projektowy status realizacji tych prac, zwłaszcza przez osoby nimi kierujące. Ich kwalifikacje są tutaj kluczowe. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z dnia 30 września 2016 r., poz. 1596)* w § 4. 4. pkt 2, wskazuje na konieczność zagwarantowania w programie studiów o profilu ogólnoakademickim modułów zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. To wymaganie powinno się odnosić w szczególności do procesu realizacji prac dyplomowych, które są podsumowaniem całej edukacji na studiach. Realizację tego wymagania powinna zagwarantować wysokokwalifikowana kadra, o kompetencjach projektowych i równocześnie naukowych w dyscyplinie *architektura i urbanistyka*. Umiejętne łączenie działalności projektowej z wdrożeniami wyników prowadzonych badań naukowych powinno być zatem normą przy ocenie kadry każdej jednostki realizującej kierunek *architektura*, zwłaszcza realizującej proces dyplomowania. W ocenianej jednostce promotorzy prac dyplomowych mają na ogół doświadczenie praktyczne, jednak niektórzy specjaliści zewnętrzni, zatrudniani, jako promotorzy prac, w tym magisterskich, nie posiadają stopnia doktora. W przypadku prac magisterskich takie sytuacje nie powinny mieć miejsca i powinno to ulec zmianie.

O wysokich kwalifikacjach kadry naukowej kierunku świadczy przede wszystkim dorobek naukowy i projektowy większości tej kadry, w szczególności z dyscypliny podstawowej – *architektury i urbanistyki*. Na uznanie zasługuje liczba i waga podejmowanych tematów badawczych i realizowanych grantów, w tym międzynarodowych, oraz ich efektów praktycznych. Na szczególne podkreślenie zasługuje rozwinięta na wydziale problematyka konserwatorska i tzw. kultury regionu, która stała się podstawą tworzenia lokalnej szkoły architektury. To ważny aspekt, który rzutuje wprost na proces dydaktyczny, zwłaszcza, gdy wyniki prowadzonych badań naukowych są wprost implementowane do tego procesu. O ścisłym związku nauki i praktyki w polityce kadrowej Wydziału świadczy również udział niektórych nauczycieli akademickich we władzach krajowych i zagranicznych towarzystw,

organizacji i instytucji naukowych lub artystycznych oraz w zespołach eksperckich, powoływanych przez instytucje państwowe takie m.in. jak: KAiU PAN, ICOMOS, Izba Architektów RP, Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP i in. O wysokich kompetencjach kadry stanowi również jej przygotowanie do kształcenia w językach obcych. Na kierunku *Architektura* prowadzone jest ono w języku polskim, a ostatnio, w jednej specjalności, także w języku angielskim. Od roku akademickiego 2015/2016, na II stopniu kształcenia, prowadzona jest specjalność w języku angielskim: *Diagnosis and repair of buildings*.

4.3. Na podstawie analizy udostępnionych ZO dokumentów można stwierdzić, że Jednostka ma zdefiniowaną politykę kadrową, która umożliwia właściwy dobór kadry. Motywuje nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych. Kadra naukowo-dydaktyczna jest stabilna i istnieje w niej silny potencjał rozwojowy, szczególnie w sferze doktoryzowania się młodych pracowników nauki. To tendencja, która zapewnia rozwój kadrowy Wydziału i wysoki poziom realizowanej w nim dydaktyki.

Polityka kadrowa realizowana na Wydziale ma charakter motywacyjny. Zachęca do rozwoju naukowego poprzez m.in. wspieranie badań naukowych oraz implementacji ich wyników do praktyki projektowej, intensyfikację działalności publikacyjnej, wystąpień o granty zewnętrzne czy do udziału w konferencjach. Zachęca też do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (uprawnienia) i dydaktycznych. Narzędziami tej polityki jest motywacja ze strony kierowników jednostek organizacyjnych Wydziału i kadry dziekańskiej. Wydział wspiera i zachęca swoich pracowników do inicjowania procedur awansowych, zarówno poprzez udzielanie urlopów naukowych, jak i finansowanie podejmowanych przez nich badań.

Jednym z czynników motywujących nauczycieli do dbałości o jakość realizowanej dydaktyki i doskonalenie jej metod jest także okresowa ocena działalności dydaktycznej, naukowej oraz organizacyjnej kadry. Ocena ta dokonuje się w wielu sferach działalności akademickiej, z zastosowaniem wielu kryteriów oceny. W ocenie tej wykorzystuje się również wnioski wynikające z hospitacji zajęć dydaktycznych oraz ankietowania. Ankiety studenckie są produktywne głównie na wyższych latach studiów, gdy studenci mają świadomość celu edukacji, zwłaszcza w konfrontacji z praktyką projektową oraz – w szczególności – po zakończeniu studiów. W szczególności dotyczy to badania losów absolwentów. Czynnikiem motywacyjnym jest też systematyczne wnioskowanie o nagrody i odznaczenia dla wyróżniających się pracowników oraz angażowanie ich w działalność praktyczną (projekty) i we współpracę międzynarodową.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

O jakości kadry naukowo-dydaktycznej, stanowiącej obsadę kierunku *Architektura* stanowi znaczący dorobek publikacyjny i projektowo-realizacyjny. Wskazuje na to w szczególności również działalność wydawnicza Jednostki, duża ilość wystaw autorskich i zespołowych, organizacje i udziały w konferencjach naukowych, udziały w konkursach. Potwierdzeniem są także uzyskiwane granty oraz liczne nagrody i wyróżnienia. Wydział organizuje też lub współorganizuje konferencje naukowe.

Prowadzone badania realizowane są w podstawowej dyscyplinie naukowej *architektury i urbanistyki* oraz w dyscyplinie *budownictwo*, a więc w zakresie tych dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Nauczyciele akademicy, w tym wskazani do minimum

kadrowego, realizują zarówno indywidualne, jak i zespołowe prace badawcze. Co warto jest podkreślić, zaangażowanie pracowników w badania naukowe jest najczęściej powiązane ich służebnością praktyczną, podejmowaną aktywnością projektowo-twórczą, architektoniczną. To cenna wartość godna jednoznacznego poparcia, również w ustalaniu długofalowej strategii polityki kadrowej oraz ostatecznym kształtowaniu tożsamości naukowo-dydaktycznej Wydziału.

Kadra akademicka prowadząca zajęcia ma duże doświadczenie w realizacji projektów badawczych w dyscyplinie *architektura i urbanistyka*, o czym świadczą realizowane na Wydziale prace naukowo-badawcze i projektowe. Obejmują one szeroki zakres problematyki związanej z dyscypliną *architektura i urbanistyka*. Są one związane z rozwojem różnych specjalności naukowych i wielu problemów. Dotyczą one aktualnych aspektów projektowania i realizacji architektury, w szczególności w środowisku zabytkowym, głównie regionu lubelskiego. Wyróżnić tutaj należy problematykę konserwatorską, która stała się przedmiotem wyraźnego profilowania nauki i dydaktyki Wydziału.

Kompetencje naukowo-badawcze i projektowe pracowników Wydziału są też wykorzystywane w pracy o charakterze eksperckim, a w procesy badawczo-projektowe włączani są niejednokrotnie studenci Wydziału, co dowodzi korelacji procesu kształcenia z praktyką realizacyjną. Zwiększa to też szanse zawodowe absolwentów Wydziału na rynku pracy oraz jest podstawą do rozwijania działalności kół naukowych. Prowadzone badania i prace projektowe są wykorzystywane także na etapie doskonalenia programu kształcenia.

Spośród zakwalifikowanych do minimum kadrowego osób, wszystkie posiadają dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadający obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku w zakresie dyscypliny naukowej *architektura i urbanistyka* lub *budownictwo*. W przypadku wielu osób jest to dorobek bardzo znaczący. Duża liczba nauczycieli ma również zdobyte poza uczelnią doświadczenie zawodowe osiągnięte w praktyce projektowej. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum odpowiada wymogom określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest adekwatna w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku, spełniając wymagane kryterium. Liczba osób stanowiących to minimum z podstawowej dyscypliny *Architektura i urbanistyka* – stanowi jego skład wypełniający wymogi ustawowe.

W aspekcie rozwiązań systemowych rozwoju kadry, polityka Wydziału jest dobrze ukształtowana. Ma dobrą tendencję wzrostu liczby pracowników z dyscypliny *architektura i urbanistyka*, podstawowej dla kierunku. Umożliwia też właściwy dobór kadry i motywuje nauczycieli do podnoszenia swoich kwalifikacji naukowych i praktycznych oraz rozwijania kompetencji dydaktycznych. Należy jednak zadbać o bardziej zdecydowaną przewagę wśród całej zatrudnionej etatowo części kadry z dorobkiem naukowym z dyscypliny podstawowej w stosunku do pozostałych dyscyplin, w szczególności *budownictwa*.

Proporcje liczby samodzielnych pracowników nauki do ogólnej liczby pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku są dobre. Pracownicy samodzielni stanowią 18%, zaś doktorzy 49% kadry akademickiej. Ważne jest zapewnienie tendencji wzrostowej, zwłaszcza wśród nauczycieli młodych.

Ważną część dorobku Wydziału stanowi działalność praktyczna, projektowa nauczycieli, realizowana poza Uczelnią. Potwierdza ona swoją niekwestionowaną służebność wobec naukowo-praktycznego statusu kierunku *Architektura* oraz celu, jakiemu ma służyć kształcenie

na nim. Znaczący dorobek zawodowy, architektoniczny pracowników Wydziału wskazuje na dobre kwalifikacje kadry Wydziału.

Dobre praktyki

Bardzo silną cechą charakterystyczną Wydziału jest jego praktyczne nastawienie w doborze kadry i realizacji polityki kadrowej oraz w prowadzeniu działalności naukowej. Wysokie kompetencje kadry, wynikające ze ścisłego związku prowadzonych badań naukowych z praktyką, szczególnie w sferze konserwatorskiej i badań regionalnych, stanowią o rozpoznawalnej – w kraju i zagranicą – tożsamości kierunku *Architektura*. W powiązaniu z silną tendencją do współpracy transgranicznej stanowią niewątpliwie o powstającej tu międzynarodowej szkole naukowej i dydaktycznej o znaczącej pozycji.

Zalecenia

- Należy zadbać o bardziej zdecydowaną przewagę udziału nauczycieli reprezentujących dyscyplinę *Architektura i urbanistyka*, wśród całej kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *Architektura* zatrudnionej etatowo, w stosunku do kadry reprezentującej pozostałe dyscypliny, w szczególności budownictwo.
- Należy podnieść wymagania w polityce zatrudniania nauczycieli akademickich, jako tzw. specjalistów zewnętrznych reprezentujących dyscyplinę architektura i urbanistyka, zwłaszcza przy kierowaniu pracami dyplomowymi, z zachowaniem równowagi kompetencyjnej w aspekcie kwalifikacji praktycznej i naukowej. Prowadzenie dyplomów na tym kierunku z dyscypliny architektura i urbanistyka, należy zapewnić przez nauczycieli posiadających co najmniej stopień naukowy doktora.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział prowadzi wielostronną współpracę w zakresie kształcenia na kierunku architektura. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie kształcenia realizowana jest m.in. poprzez wymienione poniżej aktywności.

1. Opiniowanie planów i programów studiów przez organizacje zawodowe.

Okresowe opiniowanie planów i programów studiów przez organizacje zawodowe realizowane jest na etapie opracowywania i modyfikacji programów studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych. Odbywa się to poprzez formalne zwrócenie się przez Wydział do władz organizacji zawodowych (dla kierunku Architektura są to: Stowarzyszenie Architektów RP oraz Lubelska Okręgowa Izba Architektów RP) o zaopiniowanie programów studiów, a uwagi zawarte w przesłanych opiniach uwzględniane są w programach przyjętych przez władze Wydziału Budownictwa i Architektury. Opinie organizacji zawodowych o realizowanych na WBiA programach studiów zawarte są w dokumentacji studiów.

Opiniowanie realizowanych programów odbywa się corocznie w ramach prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, podczas przygotowywania Raportu z oceny funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale BiA. Przedstawiciele organizacji zawodowych jako członkowie ww. komisji w ramach bieżących prac komisji

zgłaszają uwagi i wnioski odnoszące się także do programów studiów. Jeżeli komisja uzna zasadność zgłaszanych uwag, przekazywane są one na piśmie władzom wydziału w celu dalszego ich procedowania przez Komisję ds. Kształcenia i Prodziekana ds. studenckich, a następnie kierowany jest wniosek na posiedzenie Rady Wydziału). Przykładowo w ramach prac KdsJK przedstawiciele Lubelskiej Okręgowej Izby Architektów RP aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu programu studiów podyplomowych: Architektura Wnętrz i Design, czy też zgłaszali liczne uwagi krytyczne do opracowywanej specjalności „Diagnosis and repair of buildings”.

2. Udział przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych w określaniu efektów kształcenia, opracowaniu treści wybranych przedmiotów, realizacji prac etapowych i dyplomowych.

Katedra Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego, dotychczas podpisała porozumienia o współpracy z takimi jednostkami jak: UM Włodawa, UM Lublin, UM. Puławy, Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN, Biblioteka Łopacińskiego, Rady Dzielnic Kołminiek, Dziesiąta, Tatarzy, RDM, Wojewódzki Lubelski Konserwator Zabytków, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1. w Lublinie, Skansen Lubelski Muzeum Lubelskie w Lublinie (Muzeum na zamku Lubelskim), Stowarzyszenie Krok za Krokiem w Zamościu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Świdniku, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kozicach Dolnych, oraz wieloma firmami prywatnymi. W ramach powyższych porozumień i w odpowiedzi na zapotrzebowanie poszczególnych partnerów były i są formułowane tematy prac etapowych (semestralnych) oraz prac dyplomowych. W czasie wizytacji ZO Wydział przedstawił listę ćwiczeń projektowych i projektów realizowanych we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

3. Uczestniczenie w pracach komisji konkursów prac dyplomowych.

W trakcie corocznego konkursu prac dyplomowych studentów kierunku Architektura na Politechnice Lubelskiej wyłaniane są najlepsze prace dyplomowe, które są zgłaszane do ogólnopolskich konkursów prac dyplomowych, nagrody Dziekana WBiA PL, nagrody Prezydenta Lublina, nagrody SARP itp.. W trakcie wystawy prac dyplomowych odbywającej się publicznie poza siedzibą uczelni, organizowane są dyskusje o pracach, w których uczestniczą przedstawiciele Izby Architektów RP, SARP, doświadczeni architekci, nauczyciele akademicy, absolwenci i studenci kierunku Architektura oraz mieszkańcy Lubina i okolic. Konkurs jest okazją dla absolwentów do zaprezentowania swoich prac szerokiej publiczności i stał się już istotną pozycją w życiu kulturalnym miasta.

W trakcie konkursu trwają obrady jury konkursowego w skład którego wchodzi przedstawiciele Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP, którzy stanowią większość członków komisji, Lubelskiej Okręgowej Izby Architektów RP oraz zwykle jeden lub dwóch przedstawicieli nauczycieli akademickich. Dodatkowo, Oddział Lubelski SARP ustanowił konkurs prac dyplomowych inżynierskich o Nagrodę im. Tadeusza Witkowskiego.

4. Spotkania studentów z pracodawcami i uczestnictwo w targach pracy.

W każdym roku akademickim Biuro Karier organizuje ogólnotechniczne Targi Pracy „Inżynier na rynku pracy” w trzecim tygodniu listopada oraz Targi Pracy branży IT w kwietniu. W listopadzie 2017 r. w targach uczestniczyło 70 firm i instytucji rynku pracy. Biuro Karier wspiera studentów zainteresowanych praktykami nadobowiązkowymi w wyborze firm oraz przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych czy przygotowaniu do rozmowy kwalifikacyjnej.

Dodatkowo w trakcie roku akademickiego zainteresowane firmy mają możliwość indywidualnych spotkań ze studentami.

5. Spotkania studentów z pracodawcami w zakresie odbywania praktyk.

Praktyki odbywają się w pracowniach projektowych, przedsiębiorstwach budowlanych, jednostkach samorządu lokalnego. W okresie wiosennym corocznie odbywają się w PL spotkania z przedsiębiorcami i przedstawicielami samorządu lokalnego oferującymi studentom możliwość odbycia odpowiednich praktyk.

6. Organizacja, poza planem studiów, wykładów, seminariów, szkoleń i warsztatów prowadzonych przez specjalistów z praktyką Zawodową.

Począwszy od roku akademickiego 2010/2011 na wydziale Budownictwa i Architektury organizowane są wykłady otwarte, seminaria, szkolenia i warsztaty prowadzone przez specjalistów z praktyką Zawodową, skierowane dla studentów kierunku Architektura, absolwentów, środowiska zawodowego oraz innych zainteresowanych. Zajęcia te nie odbywają się cyklicznie, natomiast cieszą się dużym zainteresowaniem studentów i środowiska zawodowego architektów Lublina. W czasie wizytacji przedstawiono ZO listę kilkudziesięciu wykładów otwartych i innych zajęć, realizowanych poza programem studiów, które odbyły się od roku 2010. Ponadto we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są organizowane różnego rodzaju wydarzenia poza Uczelnią, takie jak warsztaty letnie, projekty, pikniki, wystawy itp.

7. Prowadzenie wybranych zajęć dydaktycznych oraz prac dyplomowych przez specjalistów w danej dziedzinie, dodatkowo posiadających uprawnienia zawodowe.

Jedną z charakterystycznych cech kształcenia studentów na kierunku Architektura na Politechnice Lubelskiej jest zapraszanie do prowadzenia niektórych zajęć oraz prac dyplomowych tzw. specjalistów zewnętrznych, posiadających uprawnienia do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej i posiadających znaczące doświadczenie zawodowe. W czasie wizytacji przedstawiono ZO listę zajęć realizowanych przez specjalistów zewnętrznych oraz listę prac dyplomowych, których promotorami byli specjaliści z zewnątrz.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział prowadzi aktywną i wielostronną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Obejmuje ona takie aspekty jak opiniowanie programów kształcenia, wspólne opracowywanie treści kształcenia, wspólna realizacja przedsięwzięć dydaktycznych, takich jak wykłady, seminaria, projekty, warsztaty, konkursy, praktyki studenckie.

Dobre praktyki

Za dobrą praktykę można uznać wielowymiarową i regularną współpracę z różnymi organizacjami z otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zalecenia

Brak zaleceń.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział prowadzi stałą i dość intensywną współpracę partnerską, dydaktyczną i naukową, z uczelniami zagranicznymi w Niemczech, Danii, Hiszpanii, Włoszech, Portugalii, Słowenii, Turcji oraz, w mniejszym zakresie, w innych krajach.

Wymiana międzynarodowa w ramach programów LLP-Erasmus, Erasmus+, Cruz del Sur, a także międzyuczelnianych umów bilateralnych cieszy się na Wydziale dużym zainteresowaniem wśród studentów. Od 2012 roku, w ramach ww. programów, wysłano na studia zagraniczne na kierunku *Architektury* 65 osób, a przyjęto prawie czterokrotnie więcej - 238 osób. Jest to największy odsetek studentów, w stosunku do liczby studiującej na danym kierunku, na Politechnice Lubelskiej.

Rekrutacja na wyjazd zagraniczny studentów *Architektury* przeprowadzana jest komisyjnie. Decyduje o tym liczba miejsc przewidzianych w umowie z uczelnią partnerską, średnia ocen z całego toku studiów, certyfikat znajomości języka wykładowego wybranej uczelni zagranicznej oraz kompletność złożonej dokumentacji. O przyjęciu studenta zza granicy decyduje liczba miejsc przewidzianych w umowie z uczelnią partnerską oraz prawidłowość i kompletność złożonej dokumentacji (w tym certyfikat znajomości języka angielskiego).

Czynnikami motywującym do umiejdzynarodowienia procesu edukacyjnego na kierunku *Architektura* stała się zarówno współpraca międzynarodowa z ww. uczelniami partnerskimi, jak też wysoki i stale rosnący popyt wśród kandydatów z innych krajów na studia techniczne w języku angielskim, o czym świadczy osiągany wysoki poziom przyjazdów. To zaowocowało powołaniem w roku akademickim 2015/2016 – studiów II stopnia z wykładowym językiem angielskim ze specjalnością *Diagnosis and repair of buildings*. Wyboru studentów na te studia dokonuje Politechnika Lwowska, a wszystkie dokumenty wymagane od kandydatów przyjmowane są też w Politechnice Lubelskiej. Od roku akademickiego 2016/2017 przeprowadzana jest także z kandydatami dodatkowa rozmowa kwalifikacyjna w języku angielskim, sprawdzająca poziom ich kompetencji językowych. Program tej specjalności, w tym wszystkie realizowane przedmioty przedstawiono ZO w czasie wizytacji. Zajęcia na tych przedmiotach prowadzone są przez etatowych nauczycieli akademickich, oraz w ramach godzin zleconych, przez tzw. specjalistów. Tworzone są grupy o liczebności zbliżonej do grup projektowych prowadzonych w języku polskim lub grupy mieszane. W przypadku mniejszego zainteresowania przedmiotem są organizowane również zajęcia w grupach mniejszych, kilkusobowych. Oferta ta dotyczy zarówno programu Erasmus+, międzyuczelnianych umów bilateralnych, jak i specjalności na studiach II stopnia w języku angielskim.

W ramach współpracy międzynarodowej Wydział pomaga także studentom w realizacji praktyk projektowych za granicą, zarówno podczas studiów, jak i po obronie dyplomu. Od roku 2012 z takiej formy pomocy skorzystało 40 studentów.

Oprócz studentów z ww. programów wymiany międzynarodowej korzystają również nauczyciele akademicy, prowadząc zajęcia i wykłady na uczelniach partnerskich. Od roku 2012 zrealizowano 15 wyjazdów oraz 20 przyjazdów z uczelni partnerskich. Wizyty nauczycieli z uczelni partnerskich wpływają na urozmaicenie i wzbogacenie oferty dydaktycznej Jednostki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wymiana międzynarodowa studentów i nauczycieli na Wydziale zwiększa ich mobilność, poszerza umiejętności badawcze oraz dydaktyczne. Zmiana środowiska i konieczność stałej konfrontacji wiedzy i doświadczenia zdobytego podczas studiów i w procesie nauczania i uprawiania nauki i zawodu architekta jest bardzo produktywna. Zapoznanie się z procesem dydaktycznym innej uczelni, z odmienną organizacją studiów, programami kształcenia i ich efektami, w konfrontacji z systemem krajowym i lokalnym przyczynia się do ogólnego wzrostu świadomości i kontynuacji dobrych praktyk. Występuje tutaj sprzężenie zwrotne. Korzystają na tym zarówno wyjeżdżający za granicę jak i przyjmujący partnerów z zagranicy.

Niewątpliwie zawiązane kontakty i kontynuowana później współpraca przyczyniają się również do powstawania wspólnych publikacji, organizowania konferencji, projektów i wykładów.

Kontakt z różnymi kulturami, narodami i religiami poszerza i rozwija horyzonty i kompetencje społeczne studentów. Umożliwia także poszerzanie zakresu europejskiego rynku pracy. Jest to szczególnie ważne zwłaszcza w zawodzie architekta, którego kompetencje i doświadczenie praktyczne uzyskiwane podczas studiów, poszerzone o praktykę projektową i wykonawczą po ich zakończeniu, predysponują do uzyskiwania uprawnień projektowych i późniejszej pracy za granicą. Poznanie realiów tej pracy ma znaczenie zasadnicze dla wykształcenia architekta.

O dobrym poziomie wymiany międzynarodowej świadczy popularność kierunku *Architektura* na Uczelni. Od 2012 roku wyjechało na studia zagraniczne 65 osób, a przyjechało w tym czasie 238 osób. Jest to najlepszy wynik na Politechnice Lubelskiej biorąc pod uwagę proporcję tych studentów do całkowitej liczby studentów na realizowanych w niej kierunkach studiów.

Dobre praktyki

Za dobrą praktykę uznać należy otwartość Jednostki na proces internacjonalizacji. Wydział dość aktywnie uczestniczy w procesie internacjonalizacji procesu kształcenia. Dba o rozwój współpracy międzynarodowej z 38 uczelniami partnerskimi, zarówno w aspekcie tworzenia oferty edukacyjnej w ramach realizacji studenckich programów LLP-Erasmus, Erasmus+, Cruz del Sur, a także międzyuczelnianych umów bilateralnych oraz stałych i doraźnych inicjatyw edukacyjnych i badawczo-studialnych studentów (warsztaty, wyprawy, wykłady etc.), jak również w aspekcie rozwijania kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników.

Istotną, bardzo dobrą praktyką jest zatrudnienie bardzo kompetentnej kadry profesorskiej z zagranicy (Ukraina) oraz bezpośrednia, bilateralna współpraca naukowa i dydaktyczna z Politechniką Lwowską.

Zalecenia

Brak zaleceń.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Wydziału bazuje na warunkach lokalowych stworzonych w 2 budynkach. Pierwszy z nich o powierzchni użytkowej 6789 m² oddany został do użytkowania w 1976r. i zmodernizowany w grudniu 2010r. Drugi natomiast funkcjonujący jako Wschodnie Innowacyjne Centrum Architektury (WICA) o powierzchni użytkowej 7189m², jest inwestycją nową, oddaną do użytkowania w grudniu 2012r. Warunki lokalowe stworzone, zwłaszcza w budynku WICA są bardzo dobre.

Struktura funkcjonalna obu obiektów z pomieszczeniami o łącznej powierzchni jest następująca:

- Sale wykładowe: 4 sale (342,6 m²) i 1 sala (135,7 m²);
- Sale audytoryjne: 2 sale (265,84m²) i 1 sala (239,14m²);
- Sale konferencyjne: 2 sale (139,5 m²) i 1 sala (65,03 m²);
- Sale ćwiczeniowo- projektowe: 13 sal (596,2 m²) i 17 sal (1157,86 m²);
- Laboratoria komputerowe: 4 sale (254,6 m²) i 2 sale (168,52 m²);
- Laboratoria: 19 sal (1190,1 m²) - brak.

Oprócz bardzo dobrej bazy lokalowej Uczelnia i Wydział zadbały o wysoki poziom infrastruktury naukowej i dydaktycznej. Zapewniono bardzo dobre wyposażenie sal wykładowych, pracowni rysunku i rzeźby oraz laboratoriów. Zapewniono też korzystanie z oprogramowania w pracowniach komputerowych. Studenci mają swobodny dostęp do Internetu i sali dydaktycznej wykorzystywanej do indywidualnej pracy poza zajęciami (choć współużytkowanej z chórem).

Na Wydziale istnieje 6 pracowni komputerowych do prowadzenia zajęć z obsługi komputera (techniki komputerowe, programy inżynierskie, projektowania itp.), w tym 2 pracownie znajdują się w budynku WICA i 4 w budynku WBIA. W każdej z nich jest od 16 do 18 stanowisk komputerowych. Wykorzystywany sprzęt komputerowy jest całkowicie wystarczający do obsługi dydaktycznej kierunku. Co ważne, jak stwierdzono w czasie wizytacji, studenci mogą korzystać z pracowni komputerowych pod opieką prowadzącego także po godzinach zajęć dydaktycznych. Mogą też dodatkowo korzystać przez cały dzień z komputerów znajdujących się w wydziałowej bibliotece. Studenci mają jednak ograniczony dostęp do skanerów. Dlatego należy zadbać o ich zakup, gdyż w przypadku architektów korzystanie z nich jest bardzo pożądane.

Studentem udostępniono do pracy własnej pomieszczenie w sąsiedztwie czytelni Biblioteki PL, z dostępem do Internetu i wyposażone w dużą liczbę miejsc siedzących oraz gniazdek elektrycznych. Część wyposażenia naukowo-badawczego jest również dostępna dla studentów kierunku *Architektura* do ich potrzeb w ramach pracy własnej, wynikającej z programu studiów. Jak stwierdzono podczas wizytacji, mogą oni np. wypożyczać urządzenia z Laboratorium GIS i Scanningu 3D (np. dalmierze laserowe, specjalistyczne oprogramowanie itp.). To również zasługuje na pochwałę.

Dokonana modernizacja i rozbudowa budynku wydziału zapewniła możliwość korzystania z obiektu przez osoby niepełnosprawne (windy, drzwi, poziome przejścia bez progów i różnic poziomów, pochylnie, toalety etc). Wejście do budynku prowadzi bezpośrednio z poziomu terenu a garaż podziemny jest skomunikowany windą dostosowaną do potrzeb osób

niepełnosprawnych. Na zewnątrz budynku zapewniono również normatywną komunikację dla niepełnosprawnych pomiędzy budynkami WBIA i WICA.

Są jednak również i mankamenty infrastruktury. Brak jest niestety wyposażonej w podstawowe możliwości ekspozycyjne sali obron prac dyplomowych. Do pełnienia tej funkcji można z powodzeniem przystosować jedną z sal. Brak jest też możliwości ekspozycyjnych wystaw, mimo, iż są sale, które takie funkcje mogłyby pełnić. Potrzebne jest tutaj, zintegrowane z różnymi możliwościami lokalowymi, systemowe rozwiązanie. Należy też zadbać aby w pracowniach znalazły się duże stoły z wielkopowierzchniowymi deskami (150x200cm lub choćby 100x150cm). Są one potrzebne do kontynuowania niezbędnego dla architektów modelu projektowania odręcznego, zwłaszcza architektonicznego i urbanistycznego (nie mówiąc już o planowaniu przestrzennym).

Warunki lokalowe Wydziału i wyposażenie stanowią o jego dobrym potencjale aparaturowym i materiałowym, umożliwiającym kreatywne jego wykorzystanie w realizowanych badaniach naukowych i procesie dydaktycznym. Dostęp do większości laboratoriów i pracowni odbywa się za pośrednictwem prowadzących, w wyznaczonych godzinach dyżurów lub po uzgodnieniu ze studentami. Pokoje pracowników Wydziału oraz pokoje administracyjne Dziekanatu zapewniają dobry komfort pracy.

7.2. Wizytacja bazy bibliotecznej potwierdziły, że do dyspozycji studentów i pracowników PL udostępniony jest księgozbiór Biblioteki liczący ponad 180 tys. woluminów. Znajduje się on w wypożyczalni oraz w bibliotekach specjalistycznych poszczególnych wydziałów.

W Bibliotece Cyfrowej PL dostępne są pełnotekstowe, elektroniczne bazy czasopism: Elsevier (Science-Direct), Wiley-Blackwell, IEEE, Emerald, InforLex, SpringerLink, EBSCOhost, EBSCOebook, ACM, JSTOR, Access Engineering, a także bazy informacyjno-bibliograficzne – Web of Science, SCOPUS, JCR oraz bazy faktograficzne, patentowe i normalizacyjne. Korzystanie z tych zasobów umożliwia multiwyszukiwarka EBSCO DISCOVERY SERVICE.

W bazie Publikacji Pracowników PL, w cyfrowych zasobach biblioteki, są dokumentowane prace naukowe pracowników WBIA, udostępniane w Internecie. Baza umożliwia też wykonywanie analiz naukometrycznych. Biblioteka Cyfrowa PL gromadzi także i udostępnia bieżącą produkcję wydawniczą Politechniki. W Ośrodku Informacji Naukowo-Technicznej Biblioteki, znajduje się pełny zbiór aktualnych polskich norm w wersji elektronicznej oraz ponad 30000 norm w wersji drukowanej. Zdigitalizowano też i umieszczono w Bibliotece Cyfrowej około 6800 norm. Biblioteka Cyfrowa PL w rankingu Webometrics plasuje się na 4 pozycji w kraju i 437 miejscu w świecie. To bardzo dobry wynik.

W Ośrodku Informacji Naukowo-Technicznej jest stanowisko przeznaczone dla osób niedowidzących, wyposażone w skaner, drukarkę, lupę, specjalną klawiaturę, mysz, autolektora, linijkę Braille'a itp. Mogą korzystać z niego wszyscy studenci.

Biblioteka Wydziału Budownictwa i Architektury liczy 7366 książek, 282 zeszytów naukowych, 526 zeszytów monograficznych oraz 34 tytułów czasopism (łącznie 2536 woluminów czasopism drukowanych i 4 tytuły czasopism z pełnotekstowym dostępem elektronicznym). W zbiorach biblioteki znajduje się literatura naukowa, skrypty, podręczniki i wydawnictwa w formie papierowej i elektronicznej z zakresu architektury, urbanistyki, sztuki, budownictwa, materiałów budowlanych oraz innych dyscyplin. Są także czasopisma ogólne,

naukowe i specjalistyczne. Jak stwierdziła kadra kierownicza obsługa biblioteki - zbiory te są ciągle uzupełniane.

Powierzchnia czytelnicy Wydziału wynosi 154 m² oraz 20 m² magazynu. Znajduje się w niej 26 miejsc dla czytelników w tym 4 stanowiska komputerowe. Brak jest niestety skanerów. Ze strony domowej Biblioteki, dostępne są pełnotekstowe elektroniczne bazy czasopism Biblioteki Cyfrowej PL. Biblioteka tworzy również własne bazy danych: Publikacje Pracowników PL i InfonaNet, stanowiące wykazy dostępnych - drukowanych i elektronicznych - czasopism.

W bibliotece stworzony został też Serwis Dziedzinowy. Zebrane są tam informacje o źródłach związanych z profilem Wydziału. Wyszczególnione są źródła elektroniczne i drukowane, aprobaty, akty prawne itp. Studenci i pracownicy mogą korzystać ze wszystkich zbiorów Biblioteki PL, zarówno w bibliotece WBiA, jak i pozostałych wydziałów. Literatura podstawowa zalecana w sylabusach przedmiotów jest dostępna. Udostępnione są również publikacje naukowe, opisy patentów oraz doktoraty pracowników Politechniki. W bazie on-line dokumentuje się i udostępnia prace naukowe pracowników całej Politechniki. Baza ta umożliwia też wykonywanie analiz naukometrycznych. Na Wydziale istnieje również biblioteka Katedry Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego zawierająca przede wszystkim literaturę specjalistyczną z zakresu architektury, urbanistyki, projektowania. Księgozbiór liczy ponad 500 woluminów. W 2017 roku biblioteka ta wzbogaciła się o część księgozbioru ofiarowanego przez jednego ze znanych i cenionych powszechnie profesorów Wydziału związanego z kierunkiem architektura.

7.3. Jednostka jest po znaczących realizacjach inwestycyjnych. W zakresie lokalowym potrzeby zostały spełnione. Ma też dobre wyposażenie obiektu w infrastrukturę i oprzyrządowanie naukowe i dydaktyczne. Kierownicy jednostek odpowiedzialnych za bazę dydaktyczną i naukową (m.in. kierownik obiektu, kierownik Laboratorium Centralnego, kierownik Laboratorium Komputerowego) na bieżąco informują władze wydziału o jej stanie i potrzebach. Na tej podstawie w budżecie WBiA są planowane środki na remonty i doposażenie infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Budżet ten wynosi ok. 400-600 tysięcy złotych rocznie. Umożliwia on w pełni utrzymanie bazy w bardzo dobrym stanie, stanowiąc podstawę doskonalenia bazy dydaktycznej, naukowej oraz biblioteczno-informacyjnej, a także zasobów edukacyjnych. Stan tej bazy jest bardzo dobry. Potwierdzają to oceny pracowników i studentów Wydziału.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział mieści się w zespole 2 budynków – zmodernizowanym w 2010r. WBiA i nowozbudowanym w 2012r. WICA. Realizacja tego ostatniego przedsięwzięcia zdecydowanie polepszyła możliwości lokalowe i infrastrukturalne Wydziału. Warunki lokalowe, należy uznać za spełnione. Stanowią dobrą perspektywę rozwoju kierunku w przyszłości.

Oprócz bardzo dobrej bazy lokalowej Wydział ma dobry poziom infrastruktury naukowej i dydaktycznej. We wszystkich obiektach znajduje się przewodowa sieć internetowa oraz Wi-fi. Zapewniono bardzo dobre wyposażenie sal wykładowych, pracowni rysunku i rzeźby oraz laboratoriów. Wydział posiada 6 pracowni komputerowych, w tym 2 pracownie znajdujące się w budynku WICA i 4 – w budynku WBiA. W każdej z nich jest od 16 do 18 stanowisk komputerowych. Laboratorium GIS i Scanningu 3D dysponuje urządzeniami, które mogą być

również udostępniane studentom. Stanowi to o dobrym potencjale aparaturowym Wydziału, umożliwiającym kreatywne jego wykorzystanie w realizowanych badaniach naukowych i procesie dydaktycznym.

Budynki są dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych. Zapewniono też studentom przestrzeń do pracy samodzielnej i grupowej z dostępem do Internetu oraz rekreacji z gastronomią.

Mankamenty lokalowe oraz braki w zakresie wyposażenia i infrastruktury (skanery, stoły z dużymi deskami kreślarskimi, system ekspozycji, wyposażenie sali obron itp. są niewielkie i łatwo można je usunąć.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne znajdują się w 2 ośrodkach bibliotecznych z czytelniami: Bibliotece Wydziałowej oraz Bibliotece Głównej. Biblioteka Wydziałowa zawiera 7366 książek, 282 zeszytów naukowych, 526 zeszytów monograficznych oraz 34 tytułów czasopism. Znajduje się w niej 26 miejsc dla czytelników, w tym 4 stanowiska komputerowe. Warunki lokalowe i wyposażenie, a także zasoby biblioteczne są na dobrym poziomie. Należy je jednak zdecydowanie powiększyć. W opinii studentów są niewystarczające, o czym świadczy niedostępność niektórych pozycji wskazanych w sylabusach.

Z punktu widzenia pracowników i studentów jednostka zapewnia odpowiednią bazę naukową i dydaktyczną umożliwiającą realizację aspiracji naukowo-badawczych i założonych efektów kształcenia, stanowiąc dobrą podstawę do jej doskonalenia.

Dobre praktyki

Do dobrych praktyk należy stała dbałość o istniejącą infrastrukturę oraz jej rozwój. Wydział dzięki aktywności i skuteczności w występowaniu o finansowe wsparcie z zewnątrz, ma bardzo dobrą, nową siedzibę, infrastrukturę, oraz dobre wyposażenie laboratoryjne. Dzięki temu ma obecnie dobrą podstawę do kształtowania bogatej oferty edukacyjnej.

Zalecenia

Należy uzupełnić podstawowe wyposażenie sal projektowych o stoły wielkogabarytowe i zakupić skanery do biblioteki wydziałowej. Należy również właściwie urządzić salę do obron dyplomów oraz zapewnić system ekspozycji projektów studenckich w przestrzeniach ogólnodostępnych.

Należy powiększyć zasoby literaturowe, zwłaszcza pozycji wskazanych w sylabusach, zwiększając ich dostępność dla studentów.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, iż do głównych powodów, które wpłynęłyby na ponowny wybór kierunku, można zaliczyć bardzo dobrą bazę lokalową, dość niskie koszty utrzymania oraz bardzo partnerskie podejście większości nauczycieli akademickich oraz pracowników administracji zatrudnionych na Wydziale Budownictwa i Architektury PL względem studentów.

Nauczyciele akademicy są zazwyczaj dostępni podczas konsultacji, a ich wymiar jest w opinii uczestników spotkania adekwatny do ich potrzeb. Niekiedy jednak zdarza się, że nauczyciel akademicki nie informuje studentów o odwołanym dyżurze, czy zajęciach dydaktycznych, jednak są to jednostkowe przypadki. Oprócz kontaktu bezpośredniego, studenci mają również możliwość kontaktu z prowadzącymi za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz kontaktu telefonicznego, co wpływa zazwyczaj na szybsze uzyskanie odpowiedzi lub rozwiązanie problemów związanych ze studium.

Na każdym roku istnieje również funkcja starosty, który wpływa na zwiększenie opieki nad studentami. Jest on odpowiedzialny w głównej mierze za bieżący kontakt z prowadzącymi zajęcia oraz z opiekunem roku wyznaczonym spośród nauczycieli akademickich i bierze udział w cyklicznych spotkaniach z Prodziekanem ds. studenckich. Jest on również reprezentantem oraz łącznikiem swojego rocznika z działającym na Wydziale organem Samorządu, który w opinii uczestników spotkania jest otwarty na studentów i ich problemy.

Opiekun roku jest osobą odpowiedzialną za informowanie studentów o wszystkich kwestiach związanych z tokiem studiów, do których zaliczyć można praktyki, rozliczenie roku, rozwiązywanie problemów między studentami oraz kontakt z władzami dziekańskimi Wydziału Budownictwa i Architektury PL.

Analizując kwestię wyboru promotorów prac inżynierskich i magisterskich, studenci zgodnie stwierdzili, że posiadają dowolność co do wyboru opiekunów prac. Sama jednostka stara się o to, by każdy z seminarzystów trafił do osoby, która specjalizuje się w tematyce interesującej studenta. Takie działanie wpływa niewątpliwie na dobrą i efektywną współpracę w tym zakresie.

Podczas wizytacji odbyło się również spotkanie z przedstawicielami Samorządu Studenckiego Wydziału Budownictwa i Architektury, którzy potwierdzili, że otrzymują dużą pomoc merytoryczną ze strony grona dziekańskiego oraz wsparcie finansowe, dzięki czemu mogą w miarę efektywnie reprezentować studentów swojego Wydziału. W opinii członków Samorządu środki finansowe na działalność projektowo-statutową odpowiadają na ich potrzeby i dają możliwości aktywizowania studentów tej jednostki.

Do głównych zadań i aktywności podejmowanych przez ośmioosobową reprezentację Samorządu Studentów Wydziału Budownictwa i Architektury PL można zaliczyć liczne akcje charytatywne, konkursy oraz szkolenia skierowane do studentów. Reprezentanci Samorządu WBiA bardzo aktywnie włączają się w działalność na rzecz poprawy jakości kształcenia. Reprezentują oni studentów w licznych Komisjach Senackich i Wydziałowych, oraz biorą udział we wszystkich pracach związanych ze zmianami w regulaminach i sylabusach, o których bardzo często rozmawiają podczas cyklicznych spotkań z gronem dziekańskim. Oprócz kontaktu bezpośredniego z reprezentantami Samorządu, studenci mają możliwość skorzystania ze *Skrzynki Skarg i Wniosków*. Jest to specjalne miejsce, do którego każdy zainteresowany

może wrzucić swoje uwagi, sugestie i wnioski związane ze studiowanym kierunkiem. Sama skrzynka znajduje się w dobrze widocznym miejscu, naprzeciwko Dziekanatu Wydziału Budownictwa i Architektury.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci chętnie wskazywali na mocne i słabsze strony studiowania na Wydziale. Niewątpliwym atutem jest możliwość studiowania w nowoczesnym kompleksie, oferującym studentom bardzo dobre warunki lokalowe. Kolejnym z nich jest bardzo dobrze rozwinięty system mobilności, oferujący studentom szeroką gamę wyjazdów zagranicznych, które są okazją do poznania innych modeli pracy i warsztatu architekta. Do najczęściej wybieranych kierunków wymian można zaliczyć Hiszpanię, Danię, Słowenię, Wielką Brytanię oraz Niemcy, a lista uczelni partnerskich jest na bieżąco aktualizowana.

Elementem, który w opinii uczestników spotkania również wpływa pozytywnie na jakość studiowania, jest bardzo wczesne publikowanie harmonogramu zajęć i terminarza sesji egzaminacyjnej. Odnosząc się do harmonogramów zajęć studenci określili ich jakość jako zróżnicowaną, jednak zgodnie stwierdzili, że nie występują w nich zbyt duże obciążenia zajęciami dydaktycznymi oraz nadmierne przerwy między nimi. Istotnym udogodnieniem związanym z tą kwestią, jest również możliwość zmiany grupy zajęciowej, dzięki której studenci mogą łączyć studia z pracą zawodową, co wpływa na możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego. Studenci często korzystają z tej możliwości i łączą studia z licznymi praktykami i stażami w biurach architektonicznych.

Za słabszą stronę procesu kształcenia należy uznać sposób zapisu na zajęcia fakultatywne, który w opinii studentów mógłby i powinien wyglądać inaczej. Z ich perspektywy, lepszym sposobem zapisów na przedmioty, byłby system elektroniczny, który usprawniłby przebieg tego procesu. Zdaniem ZO, korzystnym rozwiązaniem, na które również wskazywali studenci, byłoby zmniejszenie liczby proponowanych przedmiotów fakultatywnych i skomasowanie przedmiotów o podobnej tematyce w większe moduły. Pozwoliłoby to na uniknięcie sytuacji, że niektóre moduły nie są uruchamiane z powodu zbyt małej liczby chętnych. Studenci zwrócili również uwagę na dużą liczbę projektów, która ich zdaniem stanowi dla nich znaczne obciążenie w czasie studiów. Jednak zdaniem ZO, duża liczba projektów jest specyficzna dla studiów na kierunku Architektura i nie powinna być zmniejszana.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci zasygnalizowali, że chcieliby przedyskutować z władzami Wydziału ich sugestie zmian w programie studiów. W opinii uczestników spotkania, program wymaga pewnego odświeżenia. Program studiów nie był istotnie zmieniany od 2011 roku, a z perspektywy studentów unowocześnianie programu jest elementem, który wpłynęłoby na jeszcze większą atrakcyjność studiowanego kierunku, który jest jednym tego rodzaju kierunkiem na Lubelszczyźnie.

Pomoce naukowe niezbędne do uzyskania odpowiednich efektów kształcenia są w opinii studentów przydatne, pomimo tego, że podczas niektórych zajęć pojawiają się przypadki zalecania literatury opublikowanej stosunkowo dawno. Do takich przedmiotów po analizie sylabusów można zaliczyć np. *Technologie inżynierskie w obiektach zabytkowych* czy *Projektowanie obszarów wiejskich*. Należy jednak zaznaczyć, że są to pojedyncze przypadki i na ogół literatura podawana w sylabusach jest aktualna. Przyszli architekci mają również dostęp do aktualnego i wymaganego podczas zajęć oprogramowania, które pozwala im pracować efektywnie podczas zajęć dydaktycznych. Odmienny wniosek należy sformułować odnosząc się do dostępności literatury wymaganej podczas niektórych zajęć dydaktycznych. W

niektórych przypadkach, Biblioteka Politechniki Lubelskiej nie oferuje studentom wystarczającej liczby woluminów, co często prowadzi do sytuacji, że decyduje zasada pierwszeństwa. W takich przypadkach studenci wspierają się wzajemnie i starają się udostępnić sobie wzajemnie niezbędne materiały.

Odnosząc się do kwestii zaliczeń i egzaminów, studenci zgodnie stwierdzili, że w większości przypadków wymagania są zgodne się z treściami, które są oferowane podczas zajęć dydaktycznych. Studenci potwierdzili również, że nie zauważyli w toku studiowania żadnych przypadków nieegzekwowania ich praw, a sami prowadzący podczas pierwszych zajęć zawsze przedstawiają studentom treści kształcenia oraz wszelkie wymogi związane z zaliczeniem przedmiotu. Analizując tę kwestię nieco szerzej, osoby obecne podczas spotkania potwierdziły, że mają zapewniony bezproblemowy dostęp do wszystkich sylabusów, a sama strona internetowa jednostki jest czytelna i zawiera wszystkie niezbędne informacje dotyczące procesu studiowania, aktywności pozauczelnianych, czy pomocy materialnej.

Studenci Politechniki Lubelskiej mogą korzystać z wielu form pomocy materialnej, do których zaliczyć można: *stypendium socjalne, stypendium socjalne zwiększone z tytułu zamieszkania w innym obiekcie niż dom rodzinny, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogę*. Informacje oraz wszystkie wnioski związane z tego typu wsparciem są dostępne na stronie internetowej w zakładce *studenci i pomoc materialna*. Podczas spotkania z ZO studenci zgłosili uwagę dotyczącą istnienia dość dużej dysproporcji między premiowaniem osiągnięć organizacyjnych i naukowych a premiowaniem osiągnięć sportowych. W opinii niektórych uczestników spotkania dyskryminuje to tych studentów, którzy organizują różnorodne wydarzenia naukowe lub kulturalne. Mimo znacznego zaangażowania nie są oni w stanie zdobyć takiej liczby punktów, jak osoba legitymująca się jakimkolwiek osiągnięciem sportowym. Według studentów, powinna zostać podjęta próba zmiany zasad punktowania poszczególnych osiągnięć związanych tym rodzajem stypendium.

Kolejnym elementem wsparcia jest działalność Pełnomocnika Rektora ds. studentów niepełnosprawnych, który oprócz możliwości osobistego przyjęcia interesantów w każdą środę od godz. 8 do 12, oferuje tej grupie studentów możliwość stałego kontaktu telefonicznego oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Do głównych zadań Pełnomocnika należy pomoc, wsparcie oraz zapewnienie godnych warunków studiowania dla tej grupy studentów. Do rozwiązań, które ułatwiają egzystowanie tej grupie studentów w Politechnice Lubelskiej można zaliczyć przykładowo istnienie urządzeń ułatwiających osobom niewidomym i niedowidzącym oraz głuchym korzystanie z zasobów Uczelni lub z materiałów własnych oraz liczne udogodnienia infrastrukturalne.

Studenci nie mieli również istotnych zastrzeżeń do pracy dziekanatu, którego pracownicy odznaczają się serdecznością i chęcią pomocy. Dziekanat jest dostępny dla studentów architektury od wtorku do piątku, w godzinach 12-15. To nie zawsze umożliwia studentom załatwienie wszystkich kwestii formalnych związanych ze studiowaniem. W ich opinii pożądane byłoby wydłużanie czasu pracy dziekanatu w okresach kiedy duża liczba studentów musi załatwiać formalności.

Na Wydziale Budownictwa i Architektury działają liczne koła naukowe. Podczas spotkania z ZO PKA byli obecni przedstawiciele czterech Kół Naukowych: *ARCHINATURE, Grafiki Komputerowej, Architektury Współczesnej* oraz *Malarstwa i Rysunku*. Biorąc pod uwagę profil

każdego z nich można stwierdzić, że zakres ich działania skupia się na podobnych aktywnościach. Koła naukowe organizują liczne warsztaty, wykłady, oraz skupiają się na działalności naukowej, prezentując swoje prace na licznych konkursach i wystawach. Każdy z przedstawicieli potwierdził również wsparcie opiekunów naukowych, którzy starają się aktywizować i proponować studentom nowe możliwości rozwoju. Do jednej z takich aktywności można zaliczyć coroczne wystawy prac dyplomowych studentów architektury, organizowanych w różnych miejscach w Lublinie. Należy również zaznaczyć, że każde z wyżej wymienionych kół skupia w swoich strukturach kilkudziesięciu członków, co potwierdza, że studenci Wydziału Budownictwa i Architektury wykazują bardzo dużą aktywność w działalności naukowej.

8.2 Podstawową instytucją dokonującą oceny systemu opieki nad studentami i wpływającą na jego rozwój, jest Samorząd Studencki PL oraz Samorząd Studencki WBiA. Samorząd Studencki na bieżąco współpracuje z władzami Uczelni i Wydziału w celu kontroli i poprawy jakości kształcenia oraz podziału funduszu pomocy materialnej dla studentów. Studenci wizytowanego kierunku mają zapewniony dostęp do informacji o środkach wsparcia i pomocy, które są dostępne przede wszystkim na stronie internetowej jednostki, tablicach informacyjnych oraz dzięki sprawnie działającej komunikacji elektronicznej, którą pracownicy WBiA wykorzystują do stałego kontaktu ze studentami.

Mając na uwadze wyniki przeprowadzanych dotychczas ankietyzacji, należy zaznaczyć, że władze Jednostki biorą pod uwagę ich wyniki, wpływając na postawy prowadzących zajęcia oraz modyfikując treści kształcenia. Biorąc pod uwagę wyniki oceny kadry i jednostki, należy jednak dodać, że system ankietyzacji wymaga pewnej modyfikacji, ponieważ nie odzwierciedla on wszystkich aspektów związanych ze studiowaniem na Wydziale Budownictwa i Architektury PL. Do poprawy funkcjonowania systemu opieki i wsparcia może przyczynić się zwiększenie liczby pytań zawartych w ankietach oraz zwiększenie częstotliwości spotkań studentów z władzami jednostki. Może to ułatwić wyeliminowanie słabszych stron systemu opieki nad studentami na wizytowanym kierunku. Być może wprowadzenie tego typu mechanizmów usprawniających pozwoli również na zwiększenie zwrotności ankiet oraz lepszą identyfikację bieżących problemów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Budownictwa i Architektury PL oferuje dość dużą opiekę i wyraźne wsparcie dla studentów *architektury*. Dotyczy to zarówno zagadnień naukowo-dydaktycznych, jak i socjalnych. Studenci mają dostęp do różnych form pomocy materialnej. Do mocnych stron systemu wsparcia można zaliczyć wczesne publikowanie harmonogramu zajęć i terminarza sesji egzaminacyjnej, co pozwala studentom na efektywne łączenie obowiązków uczelnianych z ewentualną pracą zarobkową. Samorząd Studencki uzyskuje dość duże wsparcie ze strony władz Wydziału. Przedstawiciele Samorządu cyklicznie spotykają się z władzami Wydziału, oraz aktywnie uczestniczą w pracach różnych komisji wydziałowych. Koła Naukowe mogą liczyć na wsparcie opiekunów naukowych oraz, tak jak Samorząd Studencki, na wsparcie finansowe, dzięki czemu organizowane są liczne wydarzenia aktywizujące społeczność studentów nie tylko samego Wydziału, ale i całej Politechniki Lubelskiej, czy szerzej Lublina.

Studenci ocenianego kierunku zgodnie stwierdzili, że kierunkowe efekty kształcenia zdobyte podczas studiów umożliwiają im odnalezienie się na dość wymagającym rynku pracy, co potwierdza, że kształcenie na Wydziale Budownictwa i Architektury w większości aspektów spełnia ich oczekiwania.

Biorąc pod uwagę szeroką gamę kanałów komunikacyjnych, studenci mogą liczyć na kompleksowy dostęp do wszystkich informacji związanych ze studiowanym przez nich kierunkiem. Elementem, który w opinii studentów powinien ulec zmianie, jest sposób oceny satysfakcji z przebiegu zajęć dydaktycznych i funkcjonowania obsługi administracyjnej. Zdaniem studentów, jak również ZO, obecny system ankietyzacji zajęć powinien zostać przeorganizowany, bazując na dialogu między studentami a władzami Wydziału Budownictwa i Architektury PL.

Dobre praktyki

Różnorodność oraz bardzo duża aktywność kół naukowych, które skupiają w swoich szeregach zdecydowaną większość studentów kierunku architektura Politechniki Lubelskiej.

Zalecenia

- Zaleca się zmianę systemu zapisu na przedmioty fakultatywne, z papierowego na elektroniczny.
- Zaleca się usprawnienie systemu informowania studentów o odwołanych dyżurach oraz zajęciach dydaktycznych.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Istniejący i działający w Uczelni i na Wydziale wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia spełnia – zdaniem Zespołu Oceniającego - założenia systemu edukacji wyższej w Polsce oraz standardy międzynarodowe. Jednakże wymaga on doskonalenia, szczególnie w zakresie uczestnictwa studentów w procesie ankietowania zajęć i wykładowców.	Studenci mają istotny wpływ na programy kształcenia przyjęte na wydziale, między innymi poprzez udział przedstawicieli reprezentujących środowisko studentów w wydziałowych organach opiniujących i stanowiących w zakresie procesu kształcenia realizowanego na WBiA. Udoskonalenia wymaga jednak system motywowania studentów do wypełniania ankiet oraz ich informowania o wynikach ankietyzacji zajęć.
Zwraca uwagę zaawansowany średni wiek kadry pracowników samodzielnych. Wymaga to wzmożenia wysiłków w zakresie uzyskiwania awansów naukowych przez adiunktów.	Pracownicy naukowci prowadzący zajęcia ze studentami na kierunku Architektura, prowadzą szeroko rozumianą działalność publikacyjną i badawczą mającą na celu dalsze awanse naukowe. Począwszy od roku 2011 awans naukowy na stopień doktora habilitowanego uzyskało trzech doktorów. Obecnie dwoje doktorów kompletuje

	dokumentację niezbędną do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego. Uzyskane oraz będące w trakcie przygotowania awanse kadry stanowią istotny postęp w stosunku do stanu poprzedniego.
Sugeruje się wprowadzenie do grupy dydaktyków (profesorowie, doktorzy) w ramach minimum kadrowego przedstawicieli sztuk plastycznych (istotnych w nauczaniu architektury i urbanistyki).	Zalecenie to zostało zrealizowane, jednak Uczelnia przyporządkowała kierunek wyłącznie do obszaru nauk technicznych, co pozwala do minimum kadrowego zaliczyć jedynie osoby reprezentujące swoim dorobkiem obszar nauk technicznych.
Należy zwrócić uwagę na problem komunikacji między budynkami Wydziału.	W latach 2010 – 2013 w bezpośrednim sąsiedztwie budynku WBiA wzniesiono nowe skrzydło budynku na potrzeby kierunku Architektura (budynek WICA) przy ul. Nadbystrzyckiej 40 w Lublinie. W chwili obecnej wszystkie zajęcia z wyjątkiem Zajęć z Wychowania Fizycznego odbywają się w Budynku Wydziału Budownictwa i Architektury oraz Wschodniego Innowacyjnego Centrum Architektury przy ul. Nadbystrzyckiej 40 w Lublinie, co rozwiązało problem komunikacji między budynkami.